ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 21 mei 2011

INTERVIEW
5
'Mens met een missie'

LITERATUUR
7
'Terug tot Tovar' (7)

INTERVIEW
14
'Bruggenbouwer in Den Haag'

'Een clown als Godfather'

Hooggeëerd publiek, komt dat zien, komt dat zien! Wie op Curaçao of Aruba heeft nog nooit het optreden van een circus, liefst in het echt of anders gezeten voor de televisie, gezien? Een circus waar van alles te beleven was? Van dieren tot acrobaten, van jongleurs tot clowns. Vooral de clowns veroorzaakten vaak een schaterlach door alle vreemde fratsen en buitelingen. Circus blijft betoverend...

Tekst: Marja Berk Foto's: Ken Wong

Onze eigen Curaçaose Pipo de Clown weet er over mee te praten. Gretig vertelt hij zijn verhaal en hoe het allemaal zo gekomen is. Hij werd als Francis Faries op Curaçao geboren en groeide hier op. Maar die naam gebruikt hij liever niet. "Nee, nee! Ik ben Pipo, Pipo de Clown."
Zijn ogen twinkelen als hij vertelt. "Ik ben op 18-jarige leeftijd in het vak gerold door een wedstrijd. Er was een advertentie geplaatst door Kodak en de beste foto van een clown zou er met de prijs vandoor gaan. Ik heb een foto van mezelf ingestuurd en ik won! Maar ze zochten nog meer clowns voor een circus genaamd Benz, een Duits circus."
Om aangenomen te worden moest hij leren acteren en ook acrobatiek stond op het lesprogramma.

Amerika
Pipo kreeg de smaak te pakken en vertrok naar Amerika voor een clownscursus bij het Clown College in Boston. "Daar moest ik nog heel veel leren", zegt Pipo. "Er waren veel leerlingen op het college en het vak wordt je goed bijgebracht. Belangrijke onderdelen waren mimiek, timing, we moesten met andere clowns voorstellingen geven met acrobatiek en zelfs goochelen. Na twee jaar kreeg ik mijn certificaat en was ik officieel clown."

Eenmaal terug op Curaçao trad hij veel op tijdens kinderfeestjes. Het begin van zijn carrière bestond uit veel grapjes, goochelen, liedjes zingen met de kinderen.
"Toentertijd werd er niet veel tijdens kinderfeestjes georganiseerd. Er werden wat spelletjes gedaan, gegeten en gedronken, en daarna ging iedereen weer naar huis."

Maar het groeide en zijn werk breidde zich uit naar ziekenhuizen en internaten. Om de kinderen wat op te vrolijken. Is dat te vergelijken met de Cliniclowns in Nederland? "Jazeker", zegt hij. "Er werd ooit iets georganiseerd, vergelijkbaar met de Cliniclowns en ik zat daarbij. We gingen op bezoek bij kinderen in het ziekenhuis om ze wat op te monteren. Het is vreselijk als een kind lang in het ziekenhuis moet blijven. Soms komen kinderen uit Bonaire of Sint Maarten die hier geopereerd moeten worden. Ver van huis is het heel belangrijk hen wat afleiding te bezorgen." Dus ging Pipo op bezoek, bracht grapjes, maakte diertjes van ballonnen en genoot van de lachende snoetjes. "Ze vonden het geweldig", lacht hij.

Veelzijdig
Pipo is eigenlijk niet alléén clown. Hij is zeer veelzijdig en heeft ook menig zangfestival op zijn naam staan. Niet alleen op Curaçao, maar ook in Puerto Rico won hij prijzen met zijn zangtalent. "Dat gebeurt niet meer. De organisatie die dit alles coördineerde bestaat niet meer. En dat is jammer." Hij is trots op het feit dat hij de groep Explosion Dancers oprichtte. Deze groep, bestaande uit jonge meiden, krijgt meer en meer bekendheid en reisde onlangs af naar Cuba voor een optreden.

Omdat hij zich het lot van kinderen erg aantrekt werd door hem een clownsschool opgericht, de KPK. De school heeft meer dan honderd leerlingen en ze zijn allemaal even enthousiast. "Ze vinden het hartstikke leuk", straalt Pipo, "en er is nóg een voordeel. We houden hiermee ook de kinderen van de straat. Het heeft dus ook een opvoedkundig karakter." Kinderen mogen zich niet zomaar aanmelden voor de opleiding. Allereerst moeten natuurlijk de ouders toestemming geven en er heerst ook een ijzeren discipline. Kinderen moeten zonder uitzondering elke keer stipt op tijd zijn. "We beginnen om drie uur en om vijf uur zijn we klaar. Zo houden we dus goed rekening met de schooltijden." Tweemaal per week wordt er getraind in de gymzaal van Kolegio Chaya Willems en het volgen van de opleiding is gratis. "Een vriend van mij was directeur op deze school en hij heeft geregeld dat we kosteloos van de gymzaal gebruik mogen maken."

Kinderen
De kinderen leren acrobatiek, goochelen, acteren en op te treden als dansers en circusclown. Sinds kort heeft hij worstelen aan het programma toegevoegd. Het mes snijdt eigenlijk aan twee kanten: zij vinden het erg leuk, maar Pipo kan ook heel streng zijn. Voor de kinderen zijn er 22 regels waar zij zich aan moeten houden. Dat lijkt veel maar eigenlijk behoren deze regels bij de basisopvoeding. Hij verduidelijkt een paar regels: "met twee woorden spreken, respect tonen naar de anderen, geen drugs, altijd op tijd komen en gehoorzaam zijn." Aan het eind van het schooljaar moeten de leerlingen dan ook hun schoolrapport aan Pipo laten zien. Van slechte cijfers wordt hij als clown dan weer niet vrolijk en als een kind een slecht rapport heeft, mag hij of zij een maand niet naar Pipo's school of meedoen aan een voorstelling. Zo stimuleert hij de kinderen echt hun best te doen op school. "Het gaat hier niet specifiek om kinderen uit achterstandswijken. Het is heel gemêleerd. Maar ze doen allemaal geweldig hun best hoor, want ze houden van alles waar we mee bezig zijn. Als ze eenmaal een optreden hebben verzorgd voor publiek, zijn ze helemaal verkocht en doen ze alles om maar mee te blijven doen", benadrukt hij. Pipo de Clown, de clown met passie, betekent niet alleen veel voor kinderen, hij bewijst met zijn werk de Curaçaose gemeenschap dus ook een dienst.

Er zijn zo'n twee- tot driemaal per maand optredens op verschillende locaties. Ook het Avila Beach Hotel hoort daarbij. Sinterklaas en Moederdag zijn dan ook leuke aanleidingen voor het geven van een daverende voorstelling.

Rust en Burgh
Binnenkort vindt er met 'zijn' kinderen een optreden plaats. Op zondag 5 juni staat een voorstelling gepland in Rust en Burgh in Emmastad, waar zo'n 85 kinderen aan mee zullen doen. Zelfs de kleintjes vanaf 7 jaar doen mee. Een heel circusgebeuren waar clowns, acrobaten, worstelaars, dansgroepen en goochelaars zullen optreden en waar een loterij met leuke prijzen aan verbonden is. Zelfs Extreme Fire is van de partij. Een groep die werkt met fakkels en waarbij Pipo zélf de kunst van het vuur spugen laat zien. "Het wordt een geweldig optreden, waar ook de Angelitos optreden. Een groep jonge meisjes die kinderliedjes zingt in het Papiaments. Erg leuk", glundert hij. Pipo is de beschermheer van deze groep. En een clown als Godfather kom je niet snel tegen.
Voor de show wordt reclame gemaakt op tv, radio en in de kranten en de voorstelling begint om 14.00 uur. Het wordt een spektakel dat tot 20.00 uur duurt. Kaarten zijn verkrijgbaar bij Mensing's Caminada, Koko Loko Punda, Beep Beep te Rio Canario en natuurlijk bij Pipo thuis op de Dr. Martin Luther King Blvd. nr. 53.

Wie vóór 25 mei aanstaande kaarten aanschaft, betaalt 10 gulden per kaart. Na die datum zijn de kaarten 12,50 gulden per stuk. Dus wees er snel bij en komt dat zien!

hydration.
only better

great tasting
packed with nutrients
all natural flavors

: www.facebook.com/CocaColaCuracao
sales@cocacola.an or call 461-3311
Coca-Cola Curaçao
GLACÉAU vitaminwater. try it.

**ÑAPA 2011
Nr. 19**

Lachen

Lachen is gezond, zegt payaso Pipo op de voorpagina van deze Ñapa. Ongetwijfeld is dat waar. Maar er valt nu eenmaal lang niet voor iedereen altijd maar lol te beleven.
Neem het onderwerp ‘armoede’. Je zou er maar mee te kampen hebben. Elke dag de zorg om hoe je rond kan komen, dan vergaat je het lachen op den duur wel enigszins.
Er verscheen reeds een aantal afleveringen van onze serie over duurzame oplossingen voor het armoedevraagstuk. Vandaag op pagina 10 deel vier, dat zich toespitst op de rol van de ngo op dit gebied. Aroena Lakhi sprak met Cesar Eman, die zich samen met zijn vrouw voor de wijk Fuik en omstreken inzet.

‘Ban bario bèk’, verzoekt Eman de overheid. ‘Maak geen beleid van achter je bureau waarvoor geen draagvlak is. Ga de wijken in om uit te zoeken wat de bewoners daadwerkelijk nodig hebben.’ Waarvan akte.
Eman splitst armoede in geestelijke en materiële armoede, die overigens vaak nauw met elkaar verweven zijn. Geestelijke armoede gaat volgens hem over het gebrek aan besef van normen en waarden die in een geciviliseerde samenleving van toepassing zijn en ontstaat vaak door mentale verwaarlozing binnen het gezin. Geestelijke armoede vormt vervolgens weer een voedingsbodem voor de materiële evenknie. Een vicieuze cirkel die mensen als het echtpaar Eman met volharding proberen te doorbreken.

Ñapa probeert eveneens een steentje bij te dragen aan het verminderen van de geestelijke armoede. Een druppel op een gloeiende plaat wellicht, maar we hopen - dan maar druppelsgewijs - onderwerpen te behandelen waar de lezer wellicht iets van kan opsteken.

Opdat er uiteindelijk weer veel gelachen kan worden, door iedereen.

Fijn weekend,
De redactie

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Jourell Cannister
Stephanie Heyer
Aan deze Ñapa werkten mee:
Misha Bemer
Marja Berk
Monique Casimiri
Jorge Curiel
CVF
Arthur Donker
David van Ee
Verele Ghering
Hans de Haan
Margot Hack
Bob Harms
Zayènne van Heesen
Shakti Aroena Lakhi
Lisette Keus
Judice Ledeboer
Maya Mathias
Jan de Ruijter
Hans Vaders
Bertine Vermeer
May Voges
Ken Wong
Karin Wooning
Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Tennisser Timothy Blok:
‘Jongleren met de tijd’

Sinds 2008 is hij jeugdkampioen tennis van Curaçao en voor hem is dit nog maar het begin, want hij wil zijn grootste droom gaan waarmaken. Hij is al in het bezit van een aantal titels, medailles en bekers en om zijn droom te verwezenlijken richt hij zijn hele leven op tennissen.

Tekst: Judice Ledeboer Foto’s: Ken Wong

Het begon voor Timothy Blok als een hobby en eigenlijk had hij eerst nog niet door dat hij dat goed kon. “Ik deed het voor de fun”, zegt hij, maar toen hij toernooien ging spelen en won, kreeg hij door dat hij niet alleen goed kon tennissen, maar dat hij een ‘tennistalent’ was. En vanaf dat moment draait zijn leven alleen nog maar om tennissen, want als je iets wilt bereiken in de sport moet die sport focus nummer 1 zijn.

Timothy leidt dan ook niet het ‘normale’ leven van een 16-jarige, want hij besteedt al zijn vrije tijd aan de sport en trainingen waardoor hij tot een groot tennisser op internationaal niveau kan uitgroeien. Dankzij de aandacht en hulp van zijn ouders en trainers, zoals Francis Hoyer en Anthony Chong en de medewerking die hij krijgt van zijn school, het Radulphus College, waar Timothy na de zomer naar 4 vwo gaat, kan hij de discipline opbrengen om zich voor de volle 100 procent op de tennissport te richten. “Het gaat om de drie d’s: discipline, doorzettingsvermogen en determinatie”, legt hij uit.

Op het moment is Timothy op Curaçao als nummer één geplaatst in de ranking onder 18 jaar. Hij won al zes rankingtoernooien en aan het eind van dit jaar vindt de Curaçao Match plaats waar de top 8 van beste spelers het tegen elkaar opneemt. Timothy is dan ook iedere dag op de tennisbaan te vinden - hij is lid bij RCC en bij CSC - waar hij traint en thuis doet hij ook aan conditietraining onder leiding van goede vriend Anthony Chong, die op hoog niveau aan aikido doet en veel weet van de krachten van het lichaam en hoe je die kunt trainen. Om het lichaam te ontspannen en tegelijkertijd te versterken doet Timothy ook één keer per week aikido. De techniek van het tennisspel leert Timothy van Kevin Jonckheer en samen met senioren uit de A-klasse traint hij op de baan.

Per week neemt de jeugdige tennisser een rustdag om het lichaam te herstellen. “Dat heet hersteltraining”, legt hij uit. “Ik doe dan wel veel stretchoefeningen, die ik overigens ook altijd voor en na elke training doe.” Vorig jaar was Timothy voor het eerst een aantal weken in Nederland om te trainen bij Gerard van Hellemondt bij Sportcentrum Leeuwenbergh in Leidschendam. In die weken trainde hij twee keer drie uur per dag, zes uur in totaal dus). “Dat was wel wat anders”, aldus Timothy. “Je bent dan echt alleen maar met tennis bezig.” Behalve technische en fysieke training kreeg hij ook veel theorielessen en leerde hij hoe een sporter goed voor zijn lichaam moet zorgen. Binnenkort gaat Timothy weer en speelt hij dan mee in een aantal toernooien die dan in Nederland worden gespeeld.

Het spelen in Nederland is voor hem een goede ervaring. “In Nederland speel je vaak op gravel. Hier ben ik de hard courts gewend” en dan legt hij vervolgens uit dat allerlei omstandigheden van buitenaf van invloed zijn op de speler. Dat is ook de reden dat hij vier tennisrackets heeft. Elk racket heeft een andere spanning en afhankelijk van de omstandigheden kiest hij voor een bepaald racket en ook de emotionele stemming speelt een rol. “Tennis is een heel mentale sport en eigenlijk moet ik zes rackets hebben, maar ja, tennis is een dure sport. Snaren, grips, kleren en schoenen en nog veel meer.” Daarom is Timothy ook nog op zoek naar een sponsor. Dan kan hij nog meer reizen en meedoen aan meer toernooien.

Aangezien Timothy nog op school zit, is de combinatie sport en school behoorlijk zwaar. Het is jongleren met de tijd. Er zijn ook regelmatig toernooien op de andere eilanden in het Caribische gebied waar Timothy aan meedoet en daar moet hij vrij voor vragen. De school geeft hem daar gelukkig alle ruimte voor. “Helaas zie ik niet veel van de eilanden, want dan moet ik weer snel terug naar school”, zegt hij lachend. En dan probeert hij ook nog tijd vrij te maken voor familie en vrienden en als zijn trainingsschema het toelaat gaat hij ook wel eens ‘stappen’ met zijn vrienden. Het kiezen voor topsport vraagt dan ook veel offers. “Tennis is een emotionele sport. Je moet zo hard werken. Het is zwaar voor het lichaam, je moet veel moeite doen. Soms gebeuren er wel eens dingen op de baan, zoals een protest van een tegenspeler tegen een ‘out’. Dat kan mentaal breken en dan moet je je herstellen. En als ik verlies denk ik wel eens ‘ik heb zoveel moeite gedaan en dan verliezen’, maar dan denk ik aan mijn droom en ga ik weer door, want tennis is alles voor me.”

Het klimaat op Curaçao is voor hem een ideaal klimaat. “Het is belangrijk dat je in de zon speelt. Daar word je sterk van. Daar leer je doorheen te spelen”, zegt hij. Onlangs had hij de eer om met internationaal toptennisser, Curaçaoënaar Jean-Julien Rojer, te spelen. Rojer was even op Curaçao. “We hebben toen ook gepraat over het leven op de toer. Dat is een heel moeilijk leven, maar tennis is mijn passie. Ik houd van de sport.”

Dit jaar speelde de Curaçaose jeugdkampioen al een aantal toernooien. Hij gaat ook dit jaar weer voor het kampioenschap en op 7 mei won hij het eerste Ranking Tournament van dit jaar. Er volgen er nog drie. Andere toernooien waar Timothy dit jaar al aan deelnam: in januari het Bon Aña Tournament, waar hij samen met Michiel Noordhoek de dubbel won, in februari speelde hij het Double Up Tournament samen met zijn Davis Cupteamgenoot George Samander en eind maart speelde hij de Junior Daviscup Pre Qualifying in El Salvador, waar hij alle singles won behalve tegen de Bahama’s, die uiteindelijk kampioen werden. Door de staatkundige veranderingen kon hij niet voor ‘zijn land’ uitkomen, omdat de veranderingen nog niet zijn doorgevoerd bij de verantwoordelijke tennisautoriteiten. “Dat was wel jammer, want bij het defilé liep iedereen met zijn vlag en wij zonder.” Er is daar geen schuldige voor aan te wijzen. “Het is niemands schuld en het is iedereen zijn schuld.”

Zo jong als Timothy is, met zoveel wijsheid staat hij in het leven op de lange weg om een topsporter te worden. William Mau Asam en Kenneth Hennep van de NATTF (Netherlands Antilles Tennis Federation) zorgen er altijd voor dat hij overal naartoe kan reizen en goed begeleid wordt. De jonge tennisser heeft een team van bevlogen begeleiders om zich heen, die allemaal vrienden van hem zijn geworden en zijn coach is Robbie Domacassé. Via een eigen website die hij ook zelf bijhoudt kan iedereen zijn vorderingen op tennisgebied volgen. Hij is stellig van plan om in de voetsporen te treden van zijn grote idolen die beiden van Curaçao komen: Iyo Pimentel en Jean-Juliën Rojer en hij heeft een droom: net zoals zijn landgenoot en grootste idool, Iyo Pimentel die het op Wimbledon in het enkelspel tot de kwartfinales bracht, wil Timothy Blok op Wimbledon de Curaçaose vlag zien wapperen op het centre court nadat hij de finale gewonnen heeft.

www. timothyblok.com

Foto van de week

Wat kan de natuur in bloei toch mooi zijn. In wezen valt aan deze foto niets meer toe te voegen. Clyde Harms maakte de opname van een bloeiende ‘Golden Tears’ aan de weg van Noord naar de high rise hotels op Aruba. Heeft u een leuke foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

THUIS

Rijbewijs

Tekst: Monique Casimiri

Ik heb mijn rijbewijs gehaald toen ik op Curaçao woonde. Geweldig, als ik erop terug kijk. Ik werd naar een parkeerplek gedirigeerd waar ik achteruit inparkeren moest oefenen. Ondertussen was mijn rij-instructeur uitgestapt en bij de snèk aan de overkant gaan staan. Hij had daar klaarblijkelijk met zijn vrienden afgesproken. Na een paar soda’s uit een bruine papieren zak werd de les hervat. Naïef als ik was, vond ik dit niet meer dan normaal.
Deze rij-instructeur is ook de enige man die mij ooit geslagen heeft. Bij het door de bocht heen gaan, had ik de neiging om met beide handen aan het stuur door te draaien, waardoor mijn handen in een vreemde knoop terecht kwamen. ‘No mamita’, hoorde ik hem zeggen, terwijl ik een tik op mijn vingers kreeg. Ik moest er wel om lachen.
Na een les of dertig, veertig, mocht ik examen doen. Eerst theorie, gezakt. Nog een keer, weer gezakt. Drie maal is scheepsrecht zeiden ze. En dat klopte, de derde keer was ik geslaagd. Met die ervaring in mijn achterhoofd stond ik trillend naast de examinator om het examen af te leggen. Maar het ging goed. Ik slaagde de eerste keer en was reuze trots.
Ik heb nog jaren rondgereden op het eiland voordat ik naar Nederland vertrok. Daar moest ik mijn rijbewijs laten omzetten naar een Nederlands rijbewijs. En dat ging niet zomaar. Ik moest kunnen aantonen dat ik op Curaçao woonde toen ik mijn rijbewijs daar had gehaald. Wat overgangsrapporten van het MIL verder en ik kreeg mijn Nederlandse rijbewijs. Maar wat was dat? Er stond een aantekening in. De aantekening luidde: rijbewijs behaald op de Nederlandse Antillen.
Nog geen twee jaar geleden werd ik aangehouden bij een politiecontrole. Ik liet mijn rijbewijs zien en de agent in kwestie loopt ermee naar zijn politiebus. Vreemd dacht ik nog. Wat nu? Standaardprocedure? Of iets anders? De aantekening was de boosdoener. De agent moest contact opnemen met het hoofdbureau, werd mij uitgelegd, om te vragen wat de afkorting 70 NA betekende. Juist, behaald op de Nederlandse Antillen. De agent lachte een beetje en vroeg nog net niet of ik het rijbewijs had gekregen bij een pakje boter.
Die vraag wordt mij namelijk nog steeds wel eens gesteld als ze horen dat ik mijn rijbewijs op de Antillen heb gehaald. De wildste verhalen doen de ronde. Mensen kopen hun rijbewijs, ze hoeven geen lessen te nemen, examinatoren worden omgekocht. Er is maar één weg daar, geen verkeerslichten, etc, etc. Dat ik gewoon heb moeten lessen en gewoon examen heb moeten doen klinkt hen ongeloofwaardig in de oren. Daarbij word ik veroordeeld zonder dat deze mensen ooit bij mij in de auto hebben gezeten. Ik vond en vind het nog steeds een enorme belediging. Een belediging dat die aantekening in mijn rijbewijs staat, maar vooral dat er dan smalend over wordt gedaan door anderen. Het zou juist andersom moeten zijn. Het verkeer op Curaçao is voor de in hokjes denkende, met alle regeltjes groot gebrachte Hollander chaotisch en onoverzichtelijk. Dan zou je toch juist denken dat ze bewondering moeten hebben voor iedereen die daar heeft leren rijden. Links, rechts, van voren, van achteren, van alle kanten komt het verkeer je tegemoet en je snapt het ook nog. Je toetert een keer, en je krijgt een chance om door te kunnen rijden. Daar zou de gemiddelde Nederlander nog een voorbeeld aan kunnen nemen.

Opruiende tango's in kerk

Vrijdag 27 en zaterdag 28 mei speelt Vento do Norte, een groep jonge getalenteerde saxofonisten, een spannend en zeer gevarieerd repertoire in de Fortkerk. Onder leiding van Henk van Twillert, een internationaal befaamde saxofonist, waagt de groep zich niet alleen aan prachtige klassieke stukken van Bach, Beethoven en Mendelsohn, maar ook aan melancholieke fado's uit Portugal, opruiende tango's van Piazolla en de zwoele jazzmuziek van James Brown.

Tekst: Maya Mathias

De eigenzinnige muziek van Vento do Norte is, volgens velen, niets minder dan een openbaring. De groep combineert een moderne eigentijdse visie op kamermuziek met unieke eigen interpretaties. Met hun zeer gevarieerde saxofoonrepertoire smelten zij als het ware emoties met lucht samen tot de meest prachtige klassieke, jazz-, tango- en wereldmuziek. Nog bezig aan hun studie, stal Vento do Norte op verschillende wereldpodia de harten van het publiek met hun originele en verfrissende spel. Momenteel maakt het ensemble een tour langs de ABC-eilanden die eindigt op Curaçao waar de groep twee avonden optreedt en een schoolconcert en workshop verzorgt.

Bijzondere concerten
Samengebracht door Henk van Twillert, een beroemde Nederlandse saxofonist, vaste docent aan het 'College for Music and Performing Arts' in het Portugese Porto en gastdocent aan de 'Amsterdam Academy of Music', ging de groep in 2005 van start. Gevestigd in Portugal, sloeg het saxofoonensemble al snel haar vleugels uit naar talrijke festivals en in theaters in Europa en speelde zij ook zeer succesvol op beroemde muziekpodia in Caracas, Venezuela. In 2007 gaf het ensemble een aantal bijzondere concerten in Brussel en Antwerpen ter viering van de vijftigste verjaardag van de Europese Unie en in datzelfde jaar trad de groep ook op in Amsterdam als onderdeel van de groots georganiseerde feestelijkheden op Bevrijdingsdag.

Eigen cd en prijzen
De zeer begaafde musici, waarvan velen al internationale muziekconcoursen wonnen, worden muzikaal intensief begeleid door Van Twillert. Terwijl nieuwe studenten afgestudeerde studenten vervangen, blijft de groep in de muzikale prijzen vallen, waarbij het de ene na de andere onderscheiding in de wacht sleept. In 2007 en in 2009 ontving Vento do Norte eerste prijzen tijdens het prestigieuze internationale kamermuziekconcours 'Città di Chieri' in Italië, een van hun grootste prestaties tot nu toe. En in 2009 produceerde het saxofoonensemble hun eerste cd getiteld 'Adagio for Saxophones'.

Viva la música!
Vorig jaar trad Henk van Twillert samen met Tjako van Schie (piano) op voor een volle Fortkerkzaal. Dit jaar neemt Van Twillert zijn negenkoppig ensemble mee. Met hun veelzijdige, gepassioneerde en oprechte muziek, brengt Vento do Norte een nieuwe generatie musici samen, die met hun eigen geluid en bijzondere interpretaties een grote indruk achterlaten bij hun publiek. Verwacht van deze groep niets minder dan één groot muzikaal feest, eentje dat u zeker niet mag missen. Om met de woorden van het jonge ensemble te spreken 'Viva la música!'

Concertgegevens

Uitvoering:	Saxofoonconcert van het negenkoppige ensemble 'Vento do Norte' onder leiding van Henk van Twillert
Datum:	Vrijdag 27 en zaterdag 28 mei 2011
Tijd:	20.00 uur
Locatie:	Fortkerk, Willemstad
Organisator:	De Curaçaosche Kunstkring
Kaartverkoop:	Bij 'Mensing's Caminada', 'Bruna', 'Albert Heijn'en de Fortkerk
Ticketprijs:	40 gulden voor volwassenen, 10 gulden voor jeugd en studenten op vertoon van hun studentenkaart

Voor meer informatie:
www.curacaoschekunstkring.org
www.saxunlimited.com
www.youtube.com, categorie muziek, naam Vento do Norte

Culturele Agenda

Kunst & Expo's

Open Atelier Route 2011
U kunt dit weekend kunstenaars in hun eigen atelier bezoeken op Banda'bou (zie Ñapa van vorige week), zowel zaterdag als zondag van 10.00 tot 18.00 uur. Zie ook: http://openatelierroute2011.wordpress.com
De overzichtstentoonstelling van de 'Open Atelier Route' bij Gallery Alma Blou is nog te bezichtigen tot 27 mei. Op zaterdag 21 mei gaat Hanneke Floor portretten maken van 10.00-14.00 uur en zondag is Gallery Alma Blou ook open van 10.00-14.00 uur.
Op zaterdag 21 mei en zondag 22 mei is het Open Atelier voor Kunstenaars, aan de Rooseveltweg 443, geopend van 10.00 uur 's ochtends tot 18.00 uur 's middags met aquarellen en olieverfschilderijen van Esther Liesdek en acrylschilderijen van Fraichel Kleinmoedig en kinderen met een beperking.

Second Nature

Second Nature
De expositie 'Second Nature', creative expressions in mixed media, van Arlette Jonis is te bezichtigen tot 4 juni in Landhuis Bloemhof.

Water
MonArt Gallery in het Renaissance Riffort huisvest de expositie 'Water' met werken van Ria Houwen. Deze expositie is een ode aan water als levensbrengend element. Te bezichtigen tot en met vrijdag 27 mei.

Dans & Theater

Lága nan, famia nan tá, abo keda fó - Pachi Damon
Laat ze, het is familie. Hou je erbuiten.
Deze humoristische voorstelling van Pachi Damon is gebaseerd op familieconflicten. Als je je bemoeit met familiezaken dan krijg je op den duur de kous op je kop. Twee broers/zussen krijgen slaande ruzie over een kind van een van de twee. De man gaat zich ermee bemoeien en komt in een oorlogsgebied terecht onder meer over het feit dat zijn huis is gebouwd op familieterrein. Je bemoeit je met alles van ons, maar je hebt nooit de moeite genomen je eigen stek te vinden en dan komen er nog een heleboel andere verwijten. Dan is er nog een stiefvader die misbruik probeert te maken van de dochter van zijn nieuwe vrouw. De vrouw weet het, maar zegt niets, want de man is kostwinner. Je hebt ook moeders die het weten, maar niets zeggen uit angst en schaamte. En je hebt moeders die het niet eens (willen) weten.
Moraal, blijf buiten familiezaken. Brand je vingers er niet aan.
Slapstick/comedia del arte waarbij regelmatig het publiek betrokken wordt.
Zaterdag 21 mei om 21.00 uur
Zondag 22 mei om 20.00 uur
Entree: 27,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou
Taal: Papiamentu

WaNtEd
Wanted vertelt het verhaal van een groep jongeren die weggelopen zijn van huis. De politie is naar hen op zoek omdat ze verdacht worden van een paar recente inbraken. Het merkwaardige bij deze inbraken is dat ze alleen de heilige boeken uit de huizen stelen: de Bijbel, de Koran, de Tenach, de Veda. 's Nachts verdwijnen er standbeelden uit de stad en verschijnen bij daglicht standbeelden van Mickey Mouse op de sokkels. Vlaggen worden van de masten neergehaald en weer ondersteboven opgehangen. Fonteinen kleuren oranje. Op muren staat met spuitbussen geschreven: 'discordia' en 'de hypocrisie viert hoogtij' en 'een nieuwe orde'. Als er uit het kruithuis wapens en vuurwerk verdwijnen slaat de paniek toe. Wat zijn deze jongeren van plan? Een theaterstuk opgevoerd door theatergroep 'Pispèin' en geregisseerd door Albert Schoobaar
Zaterdag 28 mei om 20.00 uur
Zondag 29 mei om 19.00 uur
Entree:10 gulden
Locatie: La Tentashon
Taal: Papiamentu

Film

Girl with a Pearl Earring
De zeventienjarige Griet krijgt een baan als dienstmeisje in het huis van schilder Johannes Vermeer. Ondanks een wereld van verschil in afkomst, opvoeding, opleiding en sociale klasse, ontdekt Vermeer dat Griet intuïtief kleur en licht aanvoelt en neemt haar zo mee in de mysterieuze wereld van zijn schilderijen. De schilder raakt meer en

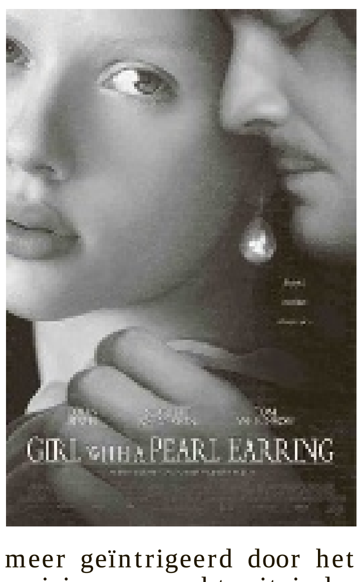

meer geïntrigeerd door het meisje en maakt uiteindelijk een schilderij van haar dat de wereldgeschiedenis in zal gaan. Maar tegen welke prijs?
Girl with a Pearl Earring werd genomineerd voor diverse Oscars en Golden Globes en won verschillende prijzen. Regie: Peter Webber. Met: Scarlett Johansson, Colin Firth, Tom Wilkinson e.a. (duur: 100 min.)
Zaterdag 21 mei om 18.30 uur (100 min.)
Entree: 13,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou
Taal: Engels met Nederlandse ondertiteling

Muziek

Saxofoon
De Curaçaosche Kunstkring presenteert Henk van Twillert & Vento do Norte, een saxofoonconcert in de Fortkerk op vrijdag 27 mei en zaterdag 28 mei om 20.00 uur. Kaartverkoop bij Mensing's Caminada, Bruna, Albert Heijn en de Fortkerk à 40 gulden per persoon en studenten en jeugd betalen slechts 10 gulden.

Jazz Legacy Series: Dave Valentin
Op 25 mei treedt Grammy Award-winnaar en jazzlegende Dave Valentin op bij Olé Olé. De 26e is hij te zien en te beluisteren bij CCC te Emmastad. Tickets zijn verkrijgbaar bij Mensing's Caminada, Olé Olé en CCC. Meer informatie: tel. JAZZ-111 (5299-111).

Boeken en literatuur

De Gouverneurs van de Nederlandse Antillen sinds 1815

Portrettengalerij van de dertig mannen die sinds 1815 het Koninkrijk als gouverneur dienden. De levensschetsen geven een beeld van de (post)koloniale verhoudingen en de ontwikkelingen op de eilanden, maar bieden vooral informatie over achtergrond, macht en onmacht, visie en functioneren van de gouverneurs. Te bestellen via www.kitlv.nl

Ik lach met Grotius, en alle die prullen van boeken
Het boek 'Ik lach met Grotius en alle die prullen van boeken', over de rechtsgeschiedenis van Curaçao van Bastiaan van der Velden, is op Curaçao in de boekhandel verkrijgbaar.

Nieuw & Opmerkelijk

Vlootdagen
Zaterdag 21 en zondag 22 mei vinden weer de driejaarlijkse Caribische Vlootdagen plaats.
Speciaal voor deze vlootdagen heeft Danzarte een Aerial show ontwikkeld. In dit spectakelstuk zullen de acrobaten van Danzarte hun acrobatische kunsten vertonen in de lucht.
Stichting Biba Mihó is tijdens de vlootdagen aanwezig om loten te verkopen voor de bouw van bejaardentehuis Nos Welita. Loten kosten 5 gulden per stuk, bij aankoop van 5 loten krijgt u de zesde gratis. De trekking vindt zondagavond plaats. Meer informatie: www.bibamiho.com.
Ook het Maritiem Museum Curaçao neemt deel met een stand op de Matheywerf en het museum zal beide dagen geopend zijn vanaf 9.00 uur.

Cursus Korte Verhalen Schrijven
Op zaterdag 28 mei en zaterdag 4 juni wordt een cursus Korte Verhalen Schrijven gehouden onder leiding van Jules Marchena. Deze cursus wordt gehouden aan de Admiraalsweg 26-a, van 09.00 uur 's morgens tot twaalf uur. Onderwerpen die aan de orde zullen komen zijn onder meer compositie, stijl, beschrijving, sfeer, karakters, humor. Voertalen zijn Papiaments en Nederlands. De cursus is pro-actief en zeer leerzaam. Jules Marchena heeft jarenlange ervaring op dit gebied en organiseert geregeld ook op Aruba en Bonaire workshops korte verhalen en ook poëzie schrijven.
Voor meer informatie: 567 8861/736 4189.
e-mail: julesmarchena.music@gmail.com

Ascension
Iedere eerste zondag van de maand is er Open Huis op landhuis Ascencion. De toegang is gratis. Het Open Huis vangt om 10.00 uur aan met een oecumenische kerkdienst. Voor de kleintjes is er een kindernevendienst. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis.

Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert iedere donderdag een rondleiding. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De beheerder brengt u op de hoogte van de bijzonderheden en wetenswaardigheden van het landgoed Ascencion en de flora en fauna in het omliggende natuurgebied. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname 10 gulden per persoon en koffie, cake en limonade bij aankomst inbegrepen. Deelname is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 864 1950, 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com

Noteert u alvast:

Nochi di Sine
Op 9 juni wordt in het auditorium van de Openbare Bibliotheek te Scharloo de film Het echte leven vertoond. In juli wordt het 'Feel good festival' gehouden, met op 14 juli Little miss sunshine, 21 juli 500 days of summer en 28 juli Happy go lucky.

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com.

CSI

Veel fictie, weinig echt, mooi vermaak

Tekst: Hans de Haan

De tv-series over Crime Scene Investigation zijn al lange tijd immens populair en worden wereldwijd bekeken. Het begon met CSI Las Vegas en al snel volgden CSI New York, CSI Miami en zelfs Naval CSI, zogenaamd van de Marine.

In het Nederlands heet dit vak heel zakelijk 'forensische pathologie' waarvan de onderzoekers - onder wie artsen - technische opsporingsmedewerkers zijn van de politie. Ze zijn elk een specialist op een bepaald terrein, zoals wapens, verdovende middelen, toxicologie of DNA-onderzoek. Het speurwerk en ondervragen van verdachten - wat de 'CSI-agents' zo mooi doen op tv - is daarentegen het werk van tactische rechercheurs. In het echt zijn er dus twee teams met geheel verschillende taken die wel heel nauw met elkaar samenwerken.

Het echte sporenonderzoek

In de tv-series gaat het altijd om een moord door een onbekende dader. Het onderzoek is daarom gericht op het vinden van sporen die uiteindelijk de dader ontmaskeren. Dit sporenonderzoek is een heel minutieus werk. Er mag daarom niets aan de plaats van de misdaad worden 'toegevoegd', bijvoorbeeld een haar van de onderzoeker. Sporenonderzoekers worden daarom vooraf helemaal 'ingepakt' in een speciaal pak met mondkapje, haardoek en plastic handschoenen. Sporenonderzoek kan namelijk mis gaan door besmetting, verwisseling en vernietiging. Tegenwoordig is het onderzoek vooral gericht op DNA-sporen die afkomstig kunnen zijn van zweet, speeksel, bloed, urine, faeces, neus- en mondslijmvlies (na niezen), sperma, vaginaal vocht en haren. Het vinden van deze sporen is moeilijk en vereist veel ervaring en oplettendheid.

Het CSI-sporenonderzoek

Het CSI-team spoedt zich na de melding in blitse SUV's naar de plaats van de misdaad. De 'agents' zijn perfect gekleed, goed gekapt en de dames lopen op hoge hakken. Ze gedragen zich vitaal en vastberaden en zien er allemaal aantrekkelijk uit. In deze outfit betreden ze de 'crime scene', ofwel de plaats van het delict. Ze trekken dan wel even snel plastic handschoenen aan en komen vervolgens overal aan. Ze doen wat voorwerpen in plastic zakjes en sollen soms ook met het lijk om direct al de doodsoorzaak te kunnen vaststellen. In sommige series komt ook de 'pathologist' (lijkschouwer) al mee. Hij weet dan meestal direct al te vertellen op welk tijdstip de moord heeft plaatsgehad en wat de vermoedelijke doodsoorzaak is. De lijken in deze tv- series zien er ook altijd fatsoenlijk uit, goed gekleed, het gelaat ongeschonden of hooguit met een rond kogelgaatje in het voorhoofd. In het echt is dit wel anders, vooral als het lijk laat is gevonden en al in staat van

ontbinding verkeert. Zo'n lijk is natuurlijk geen leuke aanblik voor tv-kijkers.

Pathologisch-anatomisch onderzoek

Wanneer iemand niet overlijdt door een ziekte of ongeval, maar door geweld of een onbekende oorzaak, wordt door de politie een lijkschouwer ingezet, meestal een huisarts die ervaring heeft met het uitwendig vaststellen van de dood. Als de lijkschouwer geen aanwijzingen kan vinden van een natuurlijke dood, wordt het lijk in beslag genomen door de justitie voor forensisch (inwendig) onderzoek naar de doodsoorzaak. Deze zogenaamde sectie of autopsie wordt door een patholoog-anatoom uitgevoerd die een medisch specialist is. Normaal worden deze secties niet bijgewoond door rechercheurs, zoals in de tv-series, tenzij er extreme omstandigheden zijn die de rechercheurs met eigen ogen moeten zien. Als er aanwijzingen zijn voor een misdaad, vindt zo'n sectie gewoonlijk plaats in het Forensisch Instituut. Tegenwoordig kan met de huidige, geavanceerde, technische mogelijkheden de doodsoorzaak vrijwel altijd worden vastgesteld, zelfs die met zeer zeldzame vergiften.

Databanken

Een indrukwekkend onderdeel van het CSI-speurwerk is het zogenaamde matchen van DNA-sporen met een databank, waarin zo wat de hele bevolking voorkomt. In een oogwenk komt dan het hele profiel met foto van de vermoedelijke dader tevoorschijn. Handig, want de misdaad moet in deze tv-series immers binnen een uur worden opgelost. In werkelijkheid gaat het heel anders. Deze databanken zijn nog maar zeer beperkt en ook niet voorzien van foto's. Hetzelfde geldt voor vingerafdrukken die vóór het DNA-tijdperk vaak doorslaggevend waren om de dader te vinden, bijvoorbeeld als diens vingerafdrukken op het vuurwapen of mes voorkwamen. De database bevat echter alleen gegevens van mensen die ooit met de justitie in aanraking zijn geweest en van wie toen vingerafdrukken zijn gemaakt.

Overig medisch bewijsmateriaal

In werkelijkheid mogen forensische onderzoekers niet zo maar hun gang gaan bij het creatief verzamelen van bewijsmateriaal bij verdachten zoals in de tv-series. Ze moeten voor al hun activiteiten op dit gebied schriftelijk toestemming krijgen van hogerhand voor bijvoorbeeld het uitvoeren van lichamelijk onderzoek, met name letselonderzoek. Het kan zijn dat een geconstateerde verwonding bij een verdachte het gevolg is van zijn aanval, maar deze kan ook zijn ontstaan uit zelfverdediging. Hetzelfde geldt voor het maken van foto's en voor het opvragen van medische gegevens van verdachten bij behandelende artsen. Dit laatste gaat hier erg moeilijk wegens de geheimhoudingsplicht van artsen. Al deze werkzaamheden voor het medisch dossier voor het proces-verbaal kunnen vele weken duren. Een rechtszitting vindt echter niet eerder plaats na een half jaar, dus er is gewoonlijk voldoende tijd om alles goed uit te zoeken en vast te leggen.

Semi-wetenschappelijk vermaak

Hoewel het er in werkelijkheid anders toegaat, bieden CSI-tv-series toch interessant vermaak, waarbij het publiek een kijkje krijgt in de keuken van forensisch, medisch-wetenschappelijk onderzoek. Een positief effect van deze series is ook dat veel jongeren geïnteresseerd zijn geraakt in dit vak, hetgeen wordt bevestigd door het Forensisch Instituut. Desondanks dreigt er helaas een tekort aan forensische artsen.

Een ander positief effect is dat de schrijvers van deze series in de Verenigde Staten nauw contact onderhouden met het veld. Bill Haynes, één van de auteurs van CSI New York was bijvoorbeeld zes jaar lang forensisch deskundige in Los Angeles. Enkele acteurs hebben zelfs persoonlijke contacten met werkers in het veld om zo voeling te blijven houden met de werkelijkheid. Dit zijn aspecten die de kwaliteit van deze tv-series op een hoog niveau brengen.

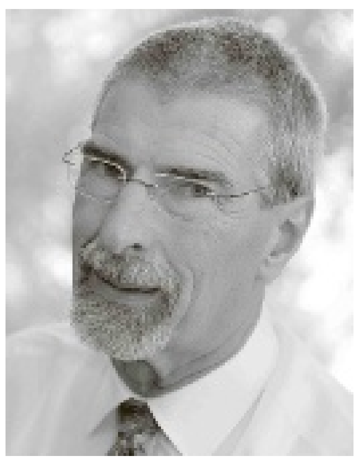

Hans de Haan is arts en jarenlang actief geweest als medisch adviseur bij diverse instanties.

Voeding

Risico met light frisdrank

Light frisdranken kunnen het risico op het krijgen van vaatziekten verhogen. Vooral de kans op het krijgen van een beroerte zou hoger zijn. Dat blijkt uit de Northern Manhattan Study (Nomas) die werd gepresenteerd tijdens de International Stroke Conference 2011 van de Amerikaanse hartstichting.

Mensen die één of meer glazen light frisdrank op een dag dronken, hadden 61 procent meer kans op vaatziekten dan de mensen die geen frisdrank namen. Nader onderzoek toonde aan dat natrium de oorzaak van dat verband is.

Een tweede studie onder dezelfde groep toonde aan dat mensen die meer dan 4000 milligram natrium per dag nuttigden twee keer zoveel kans hadden op een beroerte dan mensen die minder dan 1500 milligram (de aanbevolen hoeveelheid) per dag consumeerden.

Light frisdranken bevatten over het algemeen vrij veel natrium. Een blikje cola light bevat bijvoorbeeld zo'n 35 tot 40 milligram natrium. Dat lijkt weinig, maar als mensen meerdere glazen drinken en dan ook nog eens zout eten, komt men snel tot hoge concentraties.

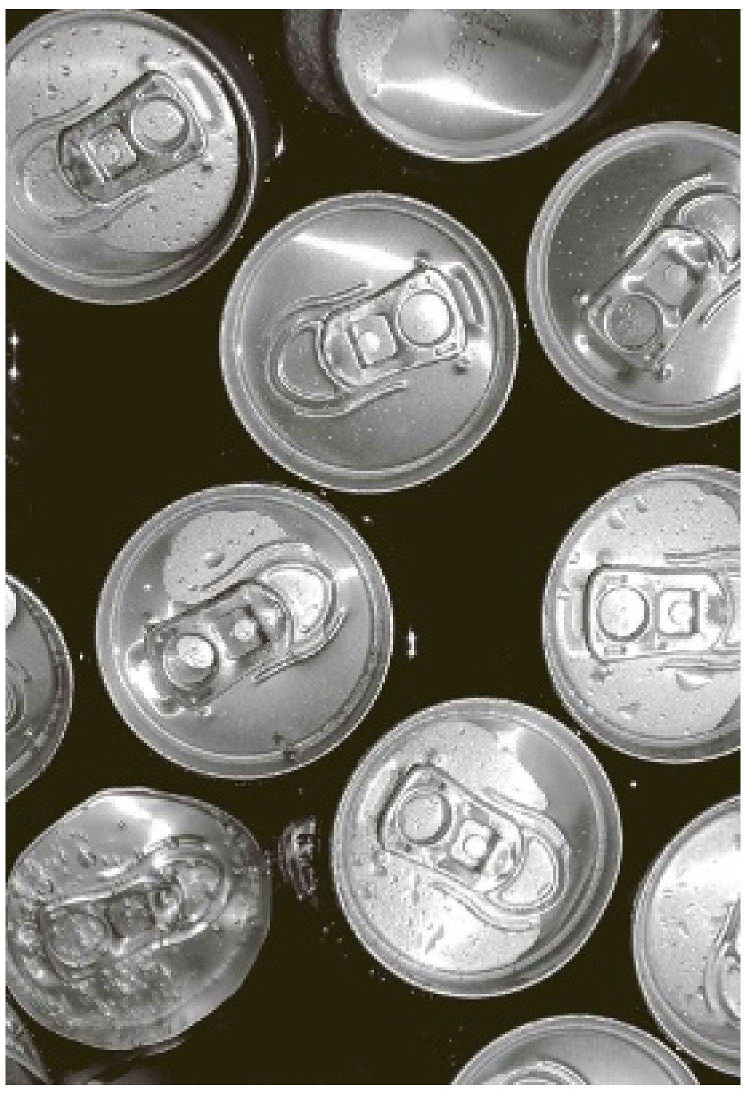

Deze onderzoeksresultaten moeten evenwel met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden. Uit de aard zelf van het onderzoek kan geen oorzakelijk verband vastgesteld worden tussen lightdranken en de verhoogde kans op beroertes. Mensen die elke dag frisdrank nemen, hebben misschien ook andere ongezonde gewoonten, zoals het eten van producten die rijk zijn aan vet en cholesterol.

Bovendien moesten de proefpersonen zelf aangeven wat en hoeveel zij dronken. Dit werd bovendien alleen aan het begin van het onderzoek gevraagd.

Nader onderzoek is noodzakelijk, zo menen ook de onderzoekers. Maar enige terughoudendheid met de light frisdranken kan waarschijnlijk geen kwaad.

Beweging

De little league schouder

Tekst: CVF

De voorbereidingen voor de jaarlijkse little league-wereldkampioenschappen in Williamsport zijn begonnen. Bij het 'baseball' wordt er bij het gooien en slaan erg veel van de schouder gevraagd. Door een specifieke training kan de schouder daarop worden voorbereid, maar de jonge honkballer zal gedoseerd moeten bewegen om blijvende schade te voorkomen.

Bewegelijkheid

Door de complexiteit van de schouder is het een zeer bewegelijk gewricht. Bij bewegingen in de schouder wordt er tegelijkertijd in vijf gewrichten bewogen en dan wordt de overgang tussen de nek- en borstwervels niet meegeteld.
Die bewegelijkheid van het schoudergewricht grenst aan instabiliteit. De banden en spieren rondom de schouder houden de schouderkop op de juiste plaats in de schouderkom. Bij instabiliteit treedt er toenemende schade op aan die actieve (spieren) en passieve (banden) stabilisatoren.

De werpbeweging

Het werpen kan worden onderverdeeld in vier fases. 1. De 'windup': de voorbereiding op het gooien, de romp wordt gedraaid en de arm is nog voor het lichaam. 2. De 'cocking'-fase: de arm wordt naar achteren gebracht. 3. De acceleratie-fase: de arm wordt met hoge snelheid naar voren bewogen om de bal te gooien. 4. De deceleratie-fase: de bal heeft de hand verlaten en nu wordt de arm afgeremd. Bij deze laatste fase komen de meeste krachten in de schouder vrij. In elke fase zijn er andere spieren en banden die belast worden.

Onderzoek

Bij het vraaggesprek wordt naar het moment dat de pijn optreedt gekeken; welke werpfase provoceert, is er ook pijn in rust, was er sprake van een trauma? Bij het onderzoek worden alle zes gewrichten en de wervelkolom onderzocht op kracht, instabiliteit en verminderde bewegelijkheid. De schade in het schoudergewricht ontstaat meestal door een abnormale beweging van de schouderkop in de kom, de ontstekingen of scheurtjes in het gewricht zijn slechts een gevolg daarvan. Bij het onderzoek wordt er bekeken waarom en waar de schade is ontstaan. De abnormale bewegingen van de schouderkop kunnen worden veroorzaakt door instabiliteit of door verminderde bewegelijkheid van een van de zes gewrichten die de schouderbeweging mogelijk maken.
Het bijzondere aan de jonge sporter zijn de groeikernen aan het uiteinde van het bot, die kwetsbaar zijn. Indien ze beschadigd worden kunnen er groeiproblemen ontstaan.

Behandeling

Het behandelen van de schade in het schoudergewricht heeft pas zin als de oorzaak van die schade is verholpen. Als je dat niet doet herhaalt de klacht zich.
Gezien de complexiteit van de schouder gaat het te ver om alle aandoeningen te bespreken. Als voorbeeld nemen we de peesontsteking. Allereerst zal de abnormale beweging waardoor de pees bekneld raakt of tegen bot aanschuurt worden behandeld. Alleen de peesontstekingen behandelen is om die reden geen optie. Daar komt bij dat een pees van nature een slechte doorbloeding heeft. Het herstel van de ontsteking is daardoor langzaam en de medicamenten bereiken de pees maar met mondjesmaat. Fysiotherapie is een goed en effectief alternatief, gezien de hardnekkigheid van de klachten moet je er wel snel bij zijn.

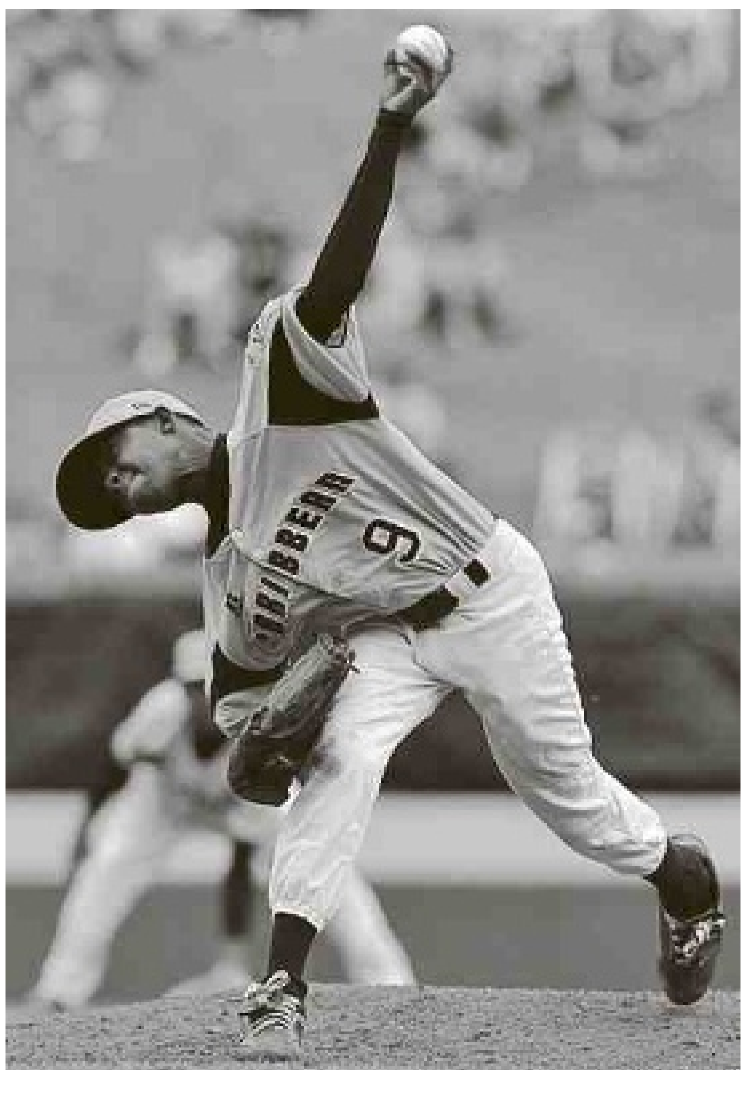

Bij de zeer ernstige gevallen (scheuren en rupturen) zal een operatie onvermijdelijk zijn.

Preventie

Door een specifiek trainingsprogramma (kracht en coördinatie) wordt in elke werpfase de stabiliteit gewaarborgd en dus schade voorkomen. Naast het trainingsprogramma is het van belang om overbelasting te vermijden.
Tussen de 8 en 10 jaar mag een pitcher maximaal 50 keer per wedstrijd gooien, tussen 11-14 jaar maximaal 75 keer. Het aantal innings dat een pitcher per week mag gooien is: jonger dan 12 zes per week, tussen de 13 en 18 10 per week. Bepaalde werptechnieken zijn ook leeftijdsgebonden: 'change ups' vanaf 11 jaar, 'curve-ballen' vanaf 14 jaar, 'sliders' vanaf 17 jaar. Dit zijn natuurlijk richtlijnen, maar ze geven wel het belang aan van het tellen en registreren van het aantal worpen en innings.

De rubriek 'Beweging' verschijnt om de week in de Ñapa en wordt verzorgd door de Curaçaose Vereniging van Fysiotherapeuten. Meer informatie: www.fysiotherapiecuracao.com of email info@fysiotherapiecuracao.com.

Uitgeefster Nel Casimiri:

'Mens met een missie'

In een rustige wijk op ons mooie eiland woont een mens met een missie. Zo zou Nel Casimiri omschreven kunnen worden. Zij geeft kinderboeken uit. Dat mag niet zo bijzonder lijken, maar in haar geval is het dat wel. De boeken zijn geschreven in het Papiaments en sommige zijn tweetalig: Papiaments én Nederlands. Casimiri vertelt graag over de achtergronden en hoe het allemaal zo kwam.

Nel Casimiri

Tekst: Marja Berk Foto's: Ken Wong

Ze is geboren en getogen in Amsterdam, studeerde daar ook. Daar leerde ze ook haar echtgenoot kennen. Na haar huwelijk verhuisde zij in 1968 naar Bonaire. "Op Bonaire startte ik als algemeen correspondent voor de Amigoe", vertelt ze.

Omdat de studies van Casimiri en haar man niet waren afgerond, volgde na vijf jaar Bonaire de terugkeer naar Nederland en pakte ze haar studie Nederlands weer op. Als afgestudeerd lerares Nederlands verhuisde ze in 1984 naar Curaçao. "Toen ik een jaar op Curaçao was, begon ik bij de Amigoe. Niet meer als algemeen correspondent, ik kon daar gerichter werken. Ik hoefde het onderdeel sport bijvoorbeeld niet meer te behandelen. Hier kon ik de algemene sociaal-culturele kant op, een richting waarin ik echt was geïnteresseerd: interviews, literatuur en alles wat daarbij kwam kijken."

Lerares

Na deze periode werd het tijd om haar eigenlijke vak op te pakken: lerares Nederlands. Ze werd aangenomen bij het Maria Immaculata Lyceum, het MIL. "Daar had ik het na vijftien jaar wel gezien en ik wilde iets totaal anders", zegt ze nu. Ze kwam terecht op de mts, een geheel andere richting.

"Tijdens het lesgeven ontdekte ik dat de boeken die er waren, allemaal uit Nederland kwamen. Dat was op het MIL prima, omdat het Nederlands de instructietaal was, zeker in die tijd. Maar er waren voor kinderen te weinig leesboeken met een Curaçaose of Antilliaanse achtergrond. Er waren er wel een paar, maar daar hield het mee op. Nu is de achtergrond van je geboorteland niet het allerbelangrijkste, je leest bijvoorbeeld als Nederlander zelf ook boeken die spelen in Duitsland of andere landen, maar af en toe is het wel leuk om over je eigen land te lezen. Dat was er veel te weinig. Op Aruba bleek er wel een uitgeverij Leopold te bestaan die in deze richting werkte. Zij gaven ook een aantal boeken uit, maar stopten er helaas mee. Ik ben daarna gaan praten met Liesbeth ten Houten, de leidinggevende bij uitgeverij Leopold. Volgens haar lukte het niet. Het afzetgebied was te klein, dus er moest geld bij."

Stoute schoenen

Gedreven door haar bevlogenheid liet Casimiri het hier niet bij zitten en na een aantal brainstormsessies met vrienden trok zij de stoute schoenen aan. Zo werd negen jaar geleden Fundashon Editorial Sembra Buki geboren. De uitgeverij werd gecombineerd met lesgeven omdat deze geen inkomsten bood. Er was een Nederlandse uitgever - Heine - die het hier al eerder had geprobeerd, maar ook dit ging moeizaam. Deze gaf voornamelijk schoolboeken uit, maar het initiatief van Nel Casimiri om leesboeken voor kinderen uit te geven sprak hen wel aan. Het aanbod om voor een klein bedrag te drukken kwam dan ook als geroepen. Het eerste boek 'Joris' oftewel 'Jopito' genaamd, werd tweetalig uitgegeven en omkeerbaar gedrukt. Aan de ene kant de Nederlandse versie, aan de andere kant de versie in het Papiaments. Het boek bleek een succes en het werd ook behoorlijk verkocht.

Vliegers

"Voor het tweede boek, ook weer in samenwerking met Heine, heb ik zelf de tekst aangeleverd onder een pseudoniem. Dit tweede boek 'Vliegers boven Buena Vista' handelt over vliegers en een politiehelikopter. Het werd op de Prinses Margrietschool onder de aandacht van de kinderen gebracht door een helikopter op het terrein te laten landen. Dat sloeg natuurlijk geweldig aan. Erg leuk!"

Hoe wordt dit alles gefinancierd? "We krijgen enorme hulp van het Prins Bernhardfonds en er is een stichting die soms wat boeken koopt om te verspreiden op scholen. Maar het dekt de kosten niet", verzucht de uitgeefster. Fundraising vanuit het bedrijfsleven zou dan ook de oplossing en zeer welkom zijn!"

Afnemers

En wie zijn de afnemers van de boeken? "Boekhandels, de bibliotheek, scholen via het departement, die de boeken aankocht en verspreidde onder de scholen. Usona (verantwoordelijk voor een doelmatig beheer van donorgelden, red.) heeft echter haar werkwijze veranderd en het gaat niet meer via het departement maar via de schoolbesturen. Zij beslissen dus nu waar het geld aan wordt uitgegeven en veel schoolbesturen zijn nog niet zo ver. Het was zelfs zo dat we van enkele schoolbesturen bij de leraren zelf moesten lobbyen of er interesse was. Dat werkte gewoon niet. Klas in, klas uit om de leraar of lerares te spreken. Dus het is eigenlijk een moeizaam proces."

Ook werden wel boeken vanuit Aruba besteld, maar daar lag een probleem. Het Papiaments op Aruba is anders en de spelling wijkt af.

Casimiri hoort nog wel eens het geluid dat mensen op Curaçao niet van lezen houden en dat dat in de cultuur zit. 'Lezen is niets voor ons'.

Sociaal

"Het is eigenlijk ook een sociaal probleem. Mensen met een hoger gemiddeld inkomen hebben meer de neiging hun kinderen tot lezen aan te zetten. Bovendien heeft de lagere sociale klasse de financiële mogelijkheid niet om bijvoorbeeld hun kinderen naar de bibliotheek te brengen of leesboeken aan te schaffen. Als dit probleem opgelost zou kunnen worden, door bijvoorbeeld een financiële bijdrage, dan zou de belangstelling toenemen."

"Er zijn wel bibliotheekbussen, maar die staan één middag in de week in een bepaalde wijk, waarbij kinderen ook moeten oversteken. Veel ouders hebben daar moeite mee", aldus Casimiri.

Een heel boek

Wat zij erg jammer vindt is dat veel brugklassers van het MIL nog nooit een heel boek hebben gelezen. Natuurlijk wel eens verhaaltjes op de vorige school, maar een heel leesboek komt zelden voor. Wanneer zij de opdracht krijgen een bepaald boek te lezen, slaat de verwarring en verbazing dan ook toe. Een heel boek? Maar wanneer wordt verteld dat er een schoolcijfer aan wordt verbonden, zijn ze al snel om. Per jaar omvat deze opdracht al snel 25 boeken. "We begonnen natuurlijk met dunne boekjes, om ze even te laten wennen, maar de uitbreiding bleef natuurlijk niet uit", lacht de lerares. "En wat bleek? Uiteindelijk vonden de leerlingen het heel leuk om te lezen en dat was natuurlijk een hele omslag."

> 'Wanneer ze de opdracht krijgen een boek te lezen, slaat de verwarring toe. Een heel boek?'

"Lezen is voor de ontwikkeling van kinderen ontzettend belangrijk", vervolgt Casimiri. "Het is de sleutel naar de wereld van de volwassenen. Er gaat letterlijk een wereld voor de kinderen open. Ook voorlezen is een belangrijk onderdeel van de vooruitgang. Een kind leert de betekenis van woorden en doet kennis op over de wereld om hem heen. In kinderboeken wordt ook van humor gebruik gemaakt. Lachen is leuk, gezond en vormt aanleiding tot gezelligheid, pret en interactie."

Bevel

"Taalontwikkeling is erg belangrijk. Of dat nu Nederlands is of Papiaments, dat maakt niet uit. Je ziet bijvoorbeeld bij de sociaal lagere klasse dat kinderen nogal afgemeten worden toegesproken. 'Doe dit', 'pak dat', een soort bevel dus. Maar kinderen moeten leren goede zinnen te maken, hetgeen ze op latere leeftijd weer verder kan brengen in de maatschappij. Deze taalontwikkeling wordt uiteraard met lezen gestimuleerd", benadrukt Casimiri. "Het is in dat kader ook heel belangrijk om niet alleen Nederlandse boeken, maar ook juist boeken in het Papiaments te gebruiken." Ook Nederlandse kinderen zijn zeer gebaat bij de boeken in het Papiaments. "Tenslotte wordt hen die taal op school ook geleerd en leuke kinderboeken zijn een stimulans om je de taal eigen te maken. Dat geldt natuurlijk ook voor volwassenen die de taal willen leren."

Het allereerste boek dat alleen in het Papiaments is uitgegeven is 'Kokada enkantá', geschreven door Leo Regals en bestemd voor kinderen van 8 tot 10 jaar.

Belangeloos

Hij schreef vele schoolboekjes en heeft Casimiri volkomen belangeloos de teksten aangereikt. Ook de tekenaar heeft belangeloos aan dit boek meegewerkt. Daar is ze uiteraard erg blij mee.

Het boek 'E klas di Yüf Julie' is een raamvertelling, een verhaalstijl die kinderen erg aanspreekt. Het zijn allemaal kleine verhaaltjes, maar ze spelen zich af in de klas van juf Julie. Het werd geschreven door Hubert Pensa die in het verleden veel verhaaltjes in het Nederlands schreef voor de kinderkrant van de Amigoe.

Nel Casimiri benaderde hem met de vraag of hij ook verhaaltjes in het Papiaments had en dat hád hij.

Het is maar een kleine greep uit de reeks van boeken, uitgegeven door Fundashon Editorial Sembra Buki. "Eigenlijk moet je naar het hele proces kijken", zegt Casimiri. "Het gaat niet alleen om de verhaaltjes die je natuurlijk moet hebben, maar ook om het drukken, de illustraties en vergeet de vertalingen niet."

Corrector

Veel teksten worden aangeleverd in het Nederlands, maar moeten dan nog wel vertaald worden in het Papiaments. Als het dan bij de corrector komt hoort Casimiri nog wel eens de opmerking dat het Papiaments niet klopt. "Dit is protestants Papiaments, roept hij dan", lacht Casimiri. Er diende dus rekening gehouden te worden met de juiste vertaling. Maar wat is nu de juiste vertaling? "Vaak is de 'toon' van de taal gerelateerd aan een geloof. Ga daar maar aan staan. De corrector heeft dus de taak het in een gangbaar Papiaments te gieten. En alles gebeurt belangeloos."

Heeft Casimiri het gevoel dat er al iets veranderd is doordat scholieren meer zijn gaan lezen? "Dat ligt eigenlijk helemaal aan de school en in hoeverre zij aan leesprojecten meedoen. Dat zijn echt wel wat scholen, hoor. Maar er zijn helaas ook nog scholen die heel weinig aan leesprojecten doen. De Prinses Margrietschool bijvoorbeeld is heel geïnteresseerd en daar kan ik dan ook altijd terecht voor het geven van een boekpresentatie. Kijk maar naar de eerdergenoemde introductie van het boek 'Vliegers boven Buena Vista'.

Het was deze school niet mogelijk de boeken aan te schaffen, maar door toedoen van onder meer Uitgeverij Heine kregen zij een flink aantal exemplaren van dit boek. Dat een bijzondere presentatie van een boek enthousiasmeert en aanzet tot lezen, is nog maar de vraag. Bij de ene school wel en bij de andere weer niet", weet Casimiri. "Zo schreef Marijke Schweitz, oud-leerling van het Peter Stuyvesant College, een spannende jeugdroman. Deze heet 'De andere kant van de zon' en werd gelijktijdig in het Papiaments vertaald: E otro kara di solo. Maar na de presentatie op dezelfde school heeft bijna geen leerling dat boek gekocht."

Alhoewel Casimiri als lerares is gepensioneerd, maakt ze nog steeds gebruik van haar contacten in de onderwijswereld. Ze geeft lezingen over het belang van lezen en hoe dit van invloed is op de ontwikkeling. "Kinderen moet geleerd worden dat lezen leuk is en geen plicht. Dat het geen schoolwerk is. Tijdens het lezen léren ze ook en dat is een leuke bijkomstigheid. Maar dat moet je ze niet vertellen", glimlacht ze.

Prijsstijgingen Bonaire:

‘Alles op de pof’

Hoewel al jaren de dollar door veel winkels, hotels en horecagelegenheden werd geaccepteerd, is sinds één januari 2011 de dollar de officiële valuta van de BES-eilanden. Banken geven via hun geldautomaten en via hun balies alleen nog dollars uit. Ze hebben de tegoeden en schulden van guldens omgezet in dollars en ook al het andere betalingsverkeer gaat in deze munteenheid.

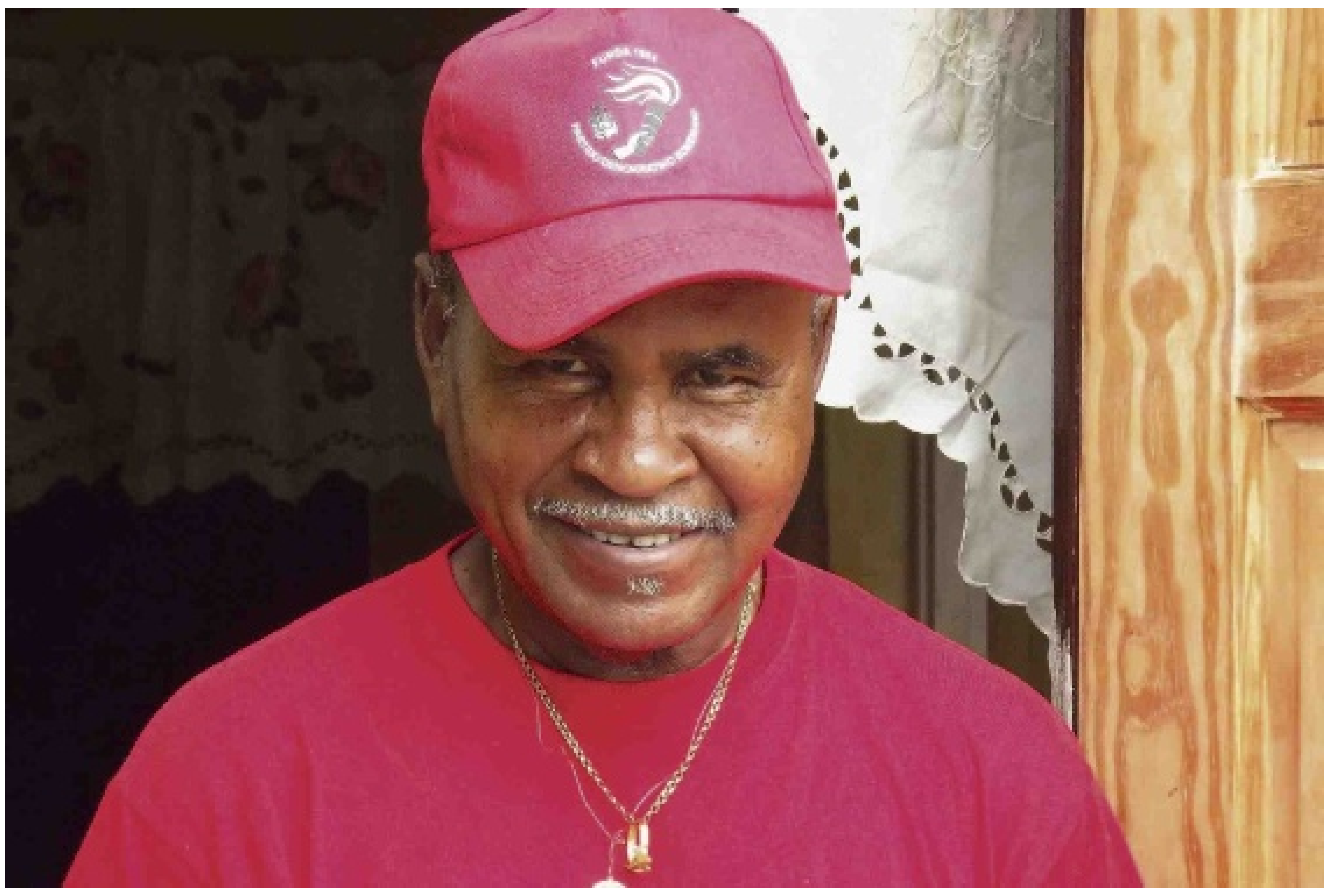

Diego Winklaar

Tekst en foto’s: Lisette Keus

Als voornaamste redenen voor de keuze voor de dollar is de ligging van het eiland en de herkomst van het grootste gedeelte van de toeristenstroom. De dollar is dus voor Bonaire handiger voor de handel en het toerisme.

Volgens de site van De Nederlandse Bank BES (http://www.bes.dnb.nl) is de invoering van de dollar op Bonaire, Sint Eustatius en Saba goed verlopen. Op de site staat letterlijk: ‘Alle partijen hebben hard meegewerkt om te zorgen dat het betalingsverkeer vrijwel geruisloos over kon stappen op de nieuwe valuta.’ En: ‘Zoals verwacht is het publiek snel gewend geraakt aan de andere biljetten en munten.’

In de praktijk blijkt dit echter niet geheel waar te zijn: mensen zijn misschien wel gewend aan de biljetten en munten, maar nog lang niet aan de waarde ervan. En daarbij klaagt men steen en been over de prijsstijgingen. De bekende ludieke spreuk ‘Aan het einde van mijn geld houd ik nog een halve maand over’, is voor velen geen grap, maar de keiharde werkelijkheid.

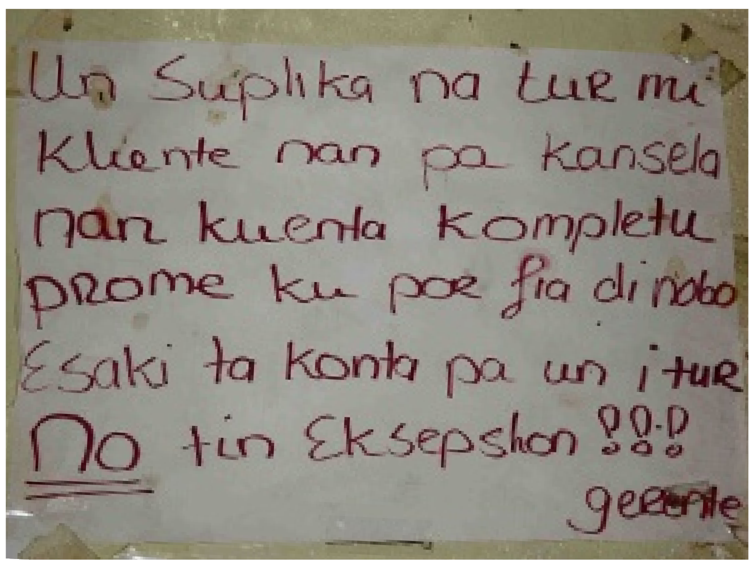

Diego Winklaar is 68 jaar en woont in Rincon. Hij krijgt een ouderdomspensioen van 525 dollar per maand. “Door het nieuwe verzekeringssysteem vallen verschillende medicijnen die ik moet slikken voor mijn ziekte buiten het pakket, die moet ik nu zelf betalen. Dit met de hoge prijsstijgingen door de dollar maakt het heel moeilijk voor mij. Ik heb nog maar 40 cent en de eerste twee weken van de maand zijn nog niet eens voorbij.”
Hoe hij de rest van de maand doorkomt, weet hij zelf nog niet. “Ik hoop dat ik op krediet kan kopen bij de toko, maar dan heb ik volgende maand weer hetzelfde probleem.”

Prijsstijgingen
Op de pof, iets wat heel gebruikelijk is bij lokale supermarkten en toko’s. Maar als we een supermarkt bezoeken blijkt echter dat ze hierover moeilijker doen dan dat ze aan het begin van dit jaar waren.

“Deze supermarkt zit op deze plek al meer dan 70 jaar en altijd kon de buurt hier spullen halen en rekenden we aan het einde van de maand af. Nu kan het nog wel, maar helaas zijn er de laatste tijd steeds meer mensen die hun rekening niet meer kunnen betalen. Voor hen is kopen op rekening niet meer mogelijk, kijk maar naar het briefje aan de muur”, zegt een medewerkster van de supermarkt aan de rand van Kralendijk.

Er wordt uitgelegd dat het probleem verschillende redenen heeft. Ten eerste denken mensen dat iets heel goedkoop is, maar ze beseffen niet dat hun salaris ook in dollars is. Precies datgene waar mensen in Europa toentertijd met de invoering van de euro ook moeite mee hadden. Men let dus niet op hoeveel ze daadwerkelijk hebben en uitgeven, wat aan het einde van de maand een groot probleem kan zijn. Dit is uiteraard heel vervelend, maar ook wel een kwestie van tijd en gewenning. Ook dat bewijst de invoering van de euro.

Maar dan wordt er ineens een ander probleem duidelijk: de abnormale prijsstijgingen.
Dit komt niet door misbruik van de winkels en bedrijven. Op initiatief van lokale ondernemers is er namelijk het Fair Pricing Comittee Bonaire dat controles uitvoert en aan bedrijven codes toekent voor het eerlijk invoeren van de valutaverandering. Daarbij zegt ook de DEZA, de Dienst Economische Zaken, controles uit te voeren en staat er op de site van De Nederlandse Bank BES: ‘Veel ondernemers hebben hun artikelen dubbel geprijsd. Afgezien van een enkele melding is daarbij de juiste wisselkoers gebruikt.’ De oorzaak van de buitensporige prijsstijgingen ligt namelijk ook iets ingewikkelder.

Oorzaak
Sinds één januari kent Bonaire ook het nieuwe belastingstelsel. De Nederlandse minister De Jager van Financiën zei hierover ooit: “Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn qua economie en inkomensniveau niet te vergelijken met Nederland. Het nieuwe belastingstelsel voor de eilanden is daarom simpel, eerlijk en evenwichtig en geen enkel huishouden gaat er qua besteedbaar inkomen op achteruit. Het is bovendien een solide en transparant systeem dat recht doet aan de concurrentiepositie van de eilanden, zonder dat er sprake is van een belastingparadijs. Het is een fiscale parel in het Caribische gebied.”

Een van de veranderingen in het belastingstelsel is dan ook dat bedrijven geen invoerrechten meer hoeven te betalen en geen vijf procent OB. Ter vervanging daarvan is er de ABB (Algemene Bestedingsbelasting) ingevoerd. Dit houdt in dat in de prijs waarvoor producten en diensten nu worden aangeboden, al acht procent belasting zit inbegrepen. Door het wegvallen van de heffing van invoerrechten en de OB zou het dus niet zo moeten zijn dat de prijzen erg veel stijgen, want van waar ook ter wereld kan Bonaire producten invoeren zonder dat daar invoerrechten over geheven hoeven te worden. Het zou dus eerder zo moeten zijn dat het goedkoper zou worden, ware het niet dat veel producten via Curaçao gaan, waar wel invoerrechten worden geheven. En daarna gaan ze pas naar Bonaire. Uiteindelijk wordt er dus dubbel belast.

Nu zou je zeggen: ‘Dan im-/exporteer je toch rechtstreeks naar Bonaire?’ Dat zou een oplossing kunnen zijn. Maar het probleem is weer dat veel bedrijven die op Curaçao zijn gevestigd, het alleenrecht hebben voor het gehele Caribische gebied. Dus al zou een winkel/distributiebedrijf rechtstreeks willen importeren, dit niet mogelijk is door de contracten en afspraken die leveranciers en distributeurs met elkaar hebben. Daarbij is de afzetmarkt op Bonaire niet groot genoeg, dus vaak niet interessant om opnieuw te onderhandelen en contracten af te sluiten.

Freezone
Maar hoe zit dat dan met de Freezone/E-zone op Curaçao? Wordt deze dan niet gebruikt als doorvoer? Dat vroegen wij ons ook af en dus gingen we op zoek naar een antwoord.

Helaas hebben we de douaneafdeling die ons hierover meer zou kunnen vertellen, niet kunnen bereiken. Gelukkig kon de Kamer van Koophandel ons wel wat meer vertellen: “Het is een nogal complexe zaak, want wat er gebeurt, is dat bedrijven goederen importeren naar Curaçao. Hier worden deze dan ingevoerd en opgeslagen en de distributie gedaan. Maar daarvoor moeten ze wel eerst ingeklaard worden op Curaçao. In principe exporteren bedrijven dus nu vanuit Curaçao naar Bonaire. Een bedrijf dat in de Freezone gevestigd is, hoeft niet eerst alle producten in te klaren en kan doorvoeren naar Bonaire zonder hier invoerrechten en belastingen over te betalen. Wat bedrijven wel kunnen doen is voordat ze al hun goederen inklaren, hiervan gedeelten te laten opslaan in een douanedepot in de Freezone. Hierover hoeven ze dus geen invoerrechten en OB te betalen en kunnen ze dan van daaruit naar Bonaire vervoeren. Maar dit zijn weer allemaal lastige constructies. Helaas zijn er tussen de nieuwe landen nog geen afspraken over deze kwestie.”
Dus als we het goed begrijpen is er gekozen voor de dollar door de ligging van het eiland, mede ten gunste van de handel op Bonaire. En is er gekozen voor een simpel belastingstelsel, mede ten gunste van de concurrentiepositie van het eiland. Maar het blijkt uiteindelijk dat juist door de ligging van het eiland en het simpele belastingstelsel, de normale Bonaireaan maar met moeite zijn of haar dagelijkse boodschappen kan blijven doen.

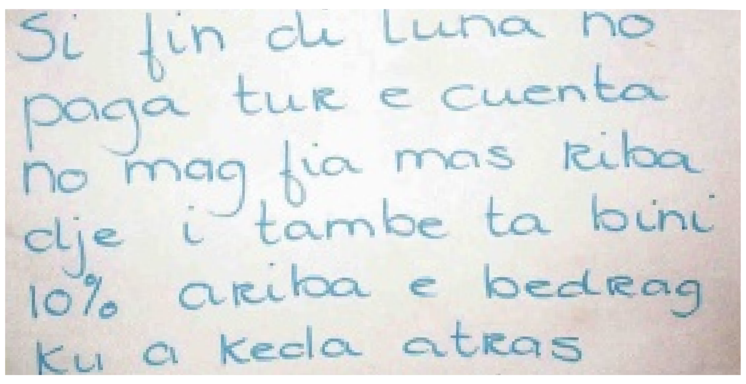

Feuilleton

'Terug tot Tovar' (7)

Tekst: Hans Vaders

'Some dance to remember, some dance to forget'

Hotel California

The Eagles

4

Ilse Smiedt had nog wel eens serieus overwogen terug te keren naar het rustige Curaçao van haar jeugd. Het trok nog steeds, als het diepschuimend zog van een log laverend, groot zeeschip in de smalle Annabaai. In dat zog kon je je laten onderdompelen.

Maar ze vond het dorre eiland waar ze zo'n zestig jaar daarvoor was geboren bij nader inzien mentaal verhard en veel te materialistisch geworden; een geïsoleerde basaltrots waarop mededogen nauwelijks meer bestond, bevolkt door keiharde mensen met een bekrompen eilandmentaliteit; een eiland waar politieke patronage, corruptie en wanbeleid hoogtij vierden en waar iedereen alleen maar aan eigen lijf, goed en gespekte geldbuidel dacht.

Behalve misschien zondags een luttel uur, wanneer devoot de verplichte gang naar de ware kerken werd gemaakt. En kerken waren er op het eiland in alle soorten en maten te vinden. En bovenal, er was ook nog de schande, haar eigen schande, en eilandbewoners vergeten niet.

Haar vader, Helmut Smiedt, was na de tragische dood van zijn eigen vader, twee jaar voor het begin van de Tweede Wereldoorlog vanuit Venezuela op het eiland komen wonen toen de olieraffinaderij van de Shell steeds verder uitbreidde langs de boorden van het vervuilde Schottegat. De zuinige multinational had steeds meer goedkoop en gezeggelijk arbeidsvolk nodig om de gloednieuwe kraakinstallaties voor benzine en vliegtuigbrandstof te bemannen.

Wat later begon Smiedt in zijn schaarse vrije tijd 's avonds met wat geleend geld San Martín, een toko in de armoedige volkswijk Buena Vista waar hij zich thuis voelde. Een van zijn eerste klanten was een jonge, goedlachse Hollandse vroedvrouw uit Alkmaar, die sinds kort in de verpauperde arbeidersbuurt werkzaam was voor het Wit Gele Kruis en haar tijd doodde bij het winkeltje wanneer een bevalling wat langer op zich liet wachten.

Elisabeth was slank met inwitte magere benen waarop prominent tal van rode, ontstoken bulten van muskietensteken prijkten; ze had wat sproeten op haar smalle neus en een enigszins melancholiek, ovaal gezicht omkranst door dun, blond haar dat in de felle tropenzon als een stralenkrans oplichtte.

Smiedt raakte door dat glanzende haar, vanaf het allereerste moment dat hij haar zag, gefascineerd.

Hij hoopte daarnaast dat Eli wat afwisseling en wat meer orde in zijn toch wat chaotische bestaan zou kunnen brengen en al een paar maanden na hun eerste ontmoeting woonde de voorheen verstokte vrijgezel met haar samen in een kamertje achter de toko.

Kort voor de inval van de nazi-hordes in Nederland en België en het vernietigende bombardement op Rotterdam werd Ilse geboren.

Maanden daarvoor circuleerden op Curaçao al zorgvuldig opgestelde, 'geheime' lijsten van de overheid met daarop de namen van de vijanden van volk en democratie. Het gerucht ging, dat bij een overwinning van de Duitsers op het Europese continent deze vuile verraders op het Brionplein bij de muziektent onverwijld en zonder pardon zouden worden opgeknoopt.

Helmut Smiedt werd in juni in het holst van de nacht van zijn bed gelicht door een grimmig ogende sergeant van de marechaussee, die hem met getrokken revolver naar een vochtig cachot in het Riffort sommeerde. Pas maanden later werd hij, zonder dat er tegen hem enige officiële aanklacht bij procureur-generaal Van der Laan was ingediend, als staatsgevaarlijk burger geïnterneerd op buureiland Bonaire, ironisch genoeg de enige vakantiebestemming ter wereld waar een authentiek concentratiekamp na de oorlog werd verbouwd tot een seaside resort voor rijke Amerikaanse toeristen.

In ieder geval, iemand in de kracht van zijn leven, een vreemdeling met een Duitse naam, werd door het gouvernement onmiddellijk verdacht van spionageactiviteiten en gestigmatiseerd tot het oog en oor van de Hun en zijn inmiddels in de Caribische wateren gesignaleerde U-boten.

Zo iemand van de vijfde kolonne moest daarom op last van gouverneur Wouters secuur in gezelschap van andere staatsvijanden, zoals naar de Benedenwinden gevluchte Oostenrijkse en Duitse joden en respectabele zakenlui, met een verleden van vele jaren op de eilanden, worden afgezonderd.

Het fascistische tuig werd op Bonaire geplaatst achter een dubbele omheining van prikkeldraad met daartussenin een natuurlijke barrière van cactussen.

Soms, als hij en zijn medegevangenen met toestemming van een goedgemutste bewaker van de militaire politie mochten zwemmen tot de blauwe rand, maar beslist niet verder, want dan zou er meteen worden geschoten, zag Helmut Smiedt op oogafstand Klein Bonaire schitteren in het laagstaande zonlicht. Bij gunstige weersomstandigheden, zo eens in het jaar, kon hij ook de vage contouren van Curaçao zien en bedacht hij zich wat zijn familie op dat moment moest doormaken.

'En daar, als ik daar zou zijn, dan zou ik nu met mijn dochtertje zittend aan het strand bij de branding als in een visioen, maar toch scherp afgetekend tegen de horizon, het kustgebergte zien opdoemen van Venezuela, mijn moederland en verscholen liggend in de sierras, Tovar natuurlijk.'

Smiedt werkte vanaf het begin van zijn verblijf in Kamp Zeebad in de centrale keuken. Eens in de maand kwam het verplichte menu van het Rode Kruis uit Genève, dat via de Zwitserse gezant in Caracas, Karl Meijer, naar Curaçao werd verzonden. Stond er varkensvlees op dat voorgeschreven dieet, dan moest het ook varkensvlees worden, al was dit niet voorhanden.
Majoor Koos Kisser, sergeant Hans Willemsen en gedetineerde Fred Fischer doken dan tegen atardi, tegen zonsondergang, de mondi in om een paar wilde varkens, liefst jonge biggen, af te schieten.

Ook wist Smiedt wel zo'n tien varianten op linzensoep te maken, tot de erwten hem van pure walging de keel uitkwamen.

Twee jaar nadien werd Smiedt zonder enig excuus in vrijheid gesteld door de autoriteiten en mocht hij op plantage Guatemala gaan wonen om aan zijn herwonnen vrijheid te wennen.
'Beschouw deze tijd als gevangene nu maar als een fijne vakantie', werd hem gezegd.

Naar Curaçao en zijn familie mocht hij nog niet terug, want dat 'zou alleen maar verwarring kunnen veroorzaken.'

Helmut Smiedt heeft Curaçao niet meer als vrij man mogen beleven.Tijdens een partijtje voetbal op de plantage zakt hij langs de zijlijn in elkaar, blijft liggen, waarna zijn ex-medegedetineerde, de arts Benesch, slechts de dood na een hartstilstand kan constateren.

Ilse herinnert zich dat zij zich als kleuter altijd achter de toonbank in het winkeltje verstopte tussen pakken rietsuiker, trossen groene bananen, aardappelen, pica's en gevlochten tenen manden gevuld met tomaten, grote uien en bolletjes knoflook die gammele houten barkjes met enige regelmaat en bovenal goedkoop vanaf het Venezolaanse vasteland aanvoerden. Ze kon zich die indringende geuren, wanneer ze haar ogen sloot, nog altijd goed voor de geest halen, geuren zo kenmerkend voor de Caribische eilanden, scherp en tegelijkertijd aromatisch en dushi, met een vleug van bederf en verrotting, van vergankelijkheid.

Buiten, van over het kale, keurig aangeharkte erf, hoorde Ilse altijd het constante geklak van houten dominostenen op de tafel in de schaduw van de grote barbu di jonkuman, waar werklozen overdag en in de vroege avonduren luidruchtig hun vaste stek opeisten. Aan haar moeder had Ilse maar bar weinig steun. Soms, een enkele keer wanneer er geen klanten waren in de toko, vertelde ze weleens over Alkmaar en het koude, vlakke land aan de overzijde van de oceaan met zijn weilanden, omsloten door sloten met kroos en korenvelden. En dat ze eens getrouwd was geweest met een hoge militair van de inlichtingendienst. Dat de kleine Wilhelmus was ondergebracht bij een goed gastgezin, een echt NSB-gezin, dat vertelde ze gemakshalve niet.

De moeder van Ilse had, omdat ze er nu, zonder man, voor een onbepaalde termijn alleen voorstond en het Papiamentu nog niet zo goed kon volgen wanneer dit slordig binnensmonds en met veel gerochel en stemverheffing werd gesproken, voor de bediening een oude, suikerzieke Portugese vrouw in dienst genomen, wier rechtervoet ten dele was geamputeerd en die dan ook uiterst moeizaam in haar hoge, aangepaste veterschoenen met behulp van een wandelstok door de negotie wankelde.
Ongeduldige klanten moesten vaak, vloekend en ontevreden, vele minuten op hun eenvoudige bestelling van een paar centen wachten, zo die boodschap in eerste instantie begrepen werd, want de norsogende gehandicapte van het eiland Madeira sprak slechts een nauwelijks verstaanbaar mondje Papiamentu en een paar woorden Nederlands.

(Wordt vervolgd)

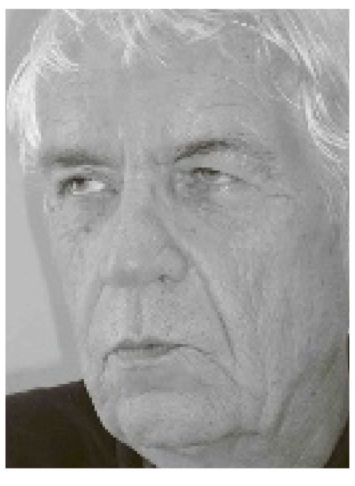

Hans Vaders (1949) is schrijver, dichter, journalist, columnist en eindredacteur van de Ñapa. Hij publiceert bij uitgeverij In de Knipscheer in Haarlem.

Leesvoer

Libris Literatuurprijs 2011

De maagd Marino

Een man ketent een andere man vast aan de muur van zijn huiskamer, amputeert zijn penis, snijdt hem vervolgens de keel door en bewaart de smakelijkste delen van het aldus geproduceerde lijk in de diepvriezer. Wat dit waar gebeurde voorval pas echt intrigerend maakt, is de instemming die het slachtoffer vooraf aan zijn behandeling heeft gegeven.
Het verhaalgegeven is geïnspireerd door een moord die een aantal jaren geleden in Duitsland plaatsvond. Een extreem onderwerp, dat alleen kan overtuigen wanneer een schrijver zijn lezers kan dwingen zich in te leven in de denkwereld van slachtoffer en dader. En dat lukt Petry.
'De Maagd Marino' van Yves Petry is geen reconstructie van de feiten, maar een reactie erop. Het is de bedoeling van de schrijver om het onbegrijpelijke aannemelijk te maken, het gruwelijke verteerbaar. Met alle literaire verbeelding en middelen waarover hij beschikt, zet hij deze duistere folie à deux in een romantisch licht.

Het boek begint met een gedetailleerde, bijna klinische beschrijving van de moord die in eerste instantie afstand tussen de personages en de lezers, die hun gevoel van afkeer niet zullen kunnen onderdrukken, maximaal vergroot. Maar dan begint de stem van het slachtoffer te spreken, het dode slachtoffer dat het ware verhaal wil vertellen van de moord die hij heeft uitgelokt.

Het is de geschiedenis van twee mannen die in de marge van de samenleving zijn terechtgekomen. Het leven van Marino, de dader, is in feite zinloos geworden na de dood van zijn moeder. Hij leeft nauwelijks meer, hij vegeteert. Het slachtoffer, Bruno, was een gevierd docent aan de universiteit, een baan die hij opgeeft uit weerzin tegen de toenemende publicatiedwang binnen het academische bedrijf en omdat hij het geloof in de superioriteit van de literatuur boven het zogenaamde echte leven aan het verliezen is. De erudiete Bruno en de bijna simpele Marino vormen een vreemd koppel. Aan de ene kant een man die zich slecht in woorden kan uitdrukken, aan de andere een intellectueel die bijna onder het gewicht van zijn eruditie en welsprekendheid bezwijkt. Subtiel wordt de toenadering beschreven waarmee de beide hoofdfiguren elkaars hulpeloosheid aftasten. En uiteindelijk leidt het begrip dat ontstaat tot de daad die elke verbeelding lijkt te tarten.
De maagd Marino zou een kaal verhaal zijn, als het niet uitblonk door een stijl die getuigt van het geloof in 'de kracht van de precieze formulering'. En dat is precies wat Bruno zijn leerlingen wilde bijbrengen. 'Ware literatuur is een krokodillenmuil die ons onverhoeds grijpt', zei deze docent. De roman van Petry is zo'n krokodillenmuil die de lezers onverhoeds beetpakt en niet meer loslaat.

Yves Petry studeerde wiskunde en filosofie. Hij publiceerde tot nu toe vier veelgeprezen romans. Met zijn laatst verschenen boek 'De achterblijver' won hij de BNG Nieuwe Literatuurprijs en de Prijs van de provincie Vlaams-Brabant.

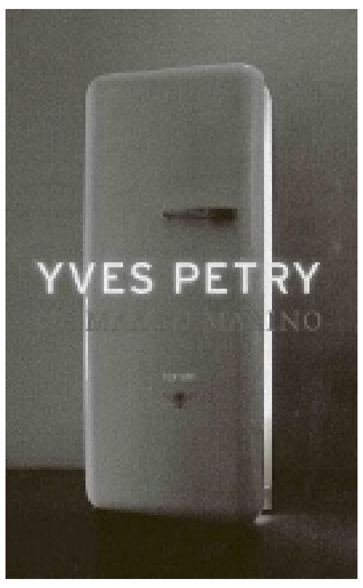

Titel: De maagd Marino
Auteur: Yves Petry
Uitgever: De Bezige Bij
ISBN/EAN: 9789023454441

Ars poëtica

Curaçao: verrukkelijk eiland

Elis Juliana

'Maar wat kan dit toch een verdomd heerlijk eiland zijn!
Met zijn drieste zon die meedogenloos brandt
tot de buikwand van de aarde openbarst.
Met zijn onbeschofte wind die de natuur uitkleedt
en alle bomen schaamtevol het hoofd doet buigen.
Met zijn trouwe zuilcactussen die als sprakeloze soldaten
minachtend kijken naar de ongezeglijke wolken die
verstoppertje spelen onder de blauwe veranda van de hemel.
Met zijn geroosterde brokken steen die
onder de poten van magere geiten verkruimelen,
die zelf om een flinterdun blaadje vechten
terwijl de doornige struiken een kommervol lied
tokkelen op hun borstkas
en hun diepgezonken flanken.
Met de deemoedige zee aan de zuidkust
die als eeuwige zalving zijn voeten spoelt
en razende golven aan de noordkust,
die hem duchtige klappen uitdelen.
Met zijn zwoele nachten
vergeven van eentonig krekelgezang
en raadselachtige vonken van glimwormen.
Wat kan dit toch een verdomd heerlijk eilandje zijn!'

(Vertaling Lucille Berry-Haseth en Aart G. Broek)

Bron: Vaar naar de vuurtoren, In de Knipscheer, 2010

CARIB publishing

Ik lach met Grotius, en alle die prullen van boeken
Deze rechtsgeschiedenis van Curaçao neemt het eiland als uitgangspunt. De rechtsgeschiedenis van Curaçao kan opgedeeld worden in een aantal hoofdperioden, die in dit boek afzonderlijk belicht worden.

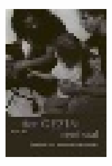
Het gezin Centraal
Dit boek is een praktische gids voor gezinshulpverleners.Het bevat niet alleen ideeën over de visie en theorie achter gezinshulpverlening, maar geeft ook bruikbare richtlijnen voor de praktijk.

Juridisch geweten
Een boeiende verzameling van bijdragen; Enerzijds over de taak en functie van Hoge Colleges van Staat, hoe die is, hoe die zou behoren te zijn en hoe die kan worden uitgebouwd.Anderszijds over de context van functioneren: nationaal, binnen het Koninkrijk en de Europese Unie.

Verkrijgbaar bij de boekhandel
of via email: Office@Caribpublishing.com

Heb jij al gelachen vandaag?

Regio

‘Bouwvrouw’ in opmars

Naast 16.000 mannelijke bouwvakkers en ingenieurs werken er ook 1200 vrouwen mee aan de waterkrachtcentrale van Santo Antõnio in het noorden van Brazilië. Braziliaanse bouwbedrijven organiseren speciale cursussen om vrouwen binnen te loodsen in het mannenwereldje van de megabouwwerken.

De 29-jarige Zenaide Pereira da Silva is de eerste Braziliaanse die een portaalkraan mag bedienen, een gevaarte van twintig meter hoog dat lasten van 250 ton kan optillen. De kraan wordt gebruikt om de turbines en andere grote machines te assembleren die in het hart van de waterkrachtcentrale op de rio Madeira komen.

Da Silva werkt al vier maanden bij het gigantische bouwproject, maar ze is nog altijd gespannen als ze in de weer is met de afstandsbediening waarmee ze de portaalkraan bestuurt. Dat ligt meer ‘aan de angst om een fout te maken’ dan aan het werken op grote hoogte, zegt ze. De kleinste vergissing kan onderdelen beschadigen die miljoenen kosten en waaraan jaren gewerkt is.

Opleiding

De kraanvrouw kreeg een opleiding via Acreditar, een programma van de Braziliaanse bouwonderneming Odebrecht, de hoofdaannemer van het bouwproject. Samen met zes andere vrouwen kon ze een maand lang voltijds leren een portaalkraan te bedienen. Ze bleek er erg goed in, en daardoor werd ze ook snel aangeworven toen haar opleiding erop zat.

Nu werkt Da Silva nog samen met een ervaren collega, maar binnenkort, als de assemblagewerkzaamheden worden opgevoerd, moet ze alle verantwoordelijkheid alleen dragen.

Da Silva is gescheiden en heeft een dochter. Voordat ze met haar opleiding bij Acreditar begon, werkte ze ook al in de bouwnijverheid, maar ook een tijdje als verzekeringsmakelaar. Maar deze job zet alles in de schaduw. Als beginner krijgt ze een basisloon van 523 euro per maand; met de vergoedingen voor overwerk en andere bonussen wordt dat al meer dan 700 euro per maand. Het Braziliaanse minimumloon bedraagt maar iets meer dan 200 euro per maand.

Daarbovenop komen de ‘trots’ om bij te dragen aan de ontwikkeling van het land en de ‘verovering van nieuwe plaatsen’ waar Braziliaanse vrouwen zich kunnen bewijzen. Da Silva zegt dat ze soms gefotografeerd wordt door mensen die thuis willen bewijzen dat ze een vrouw gezien hebben die een dergelijke machine bestuurt.

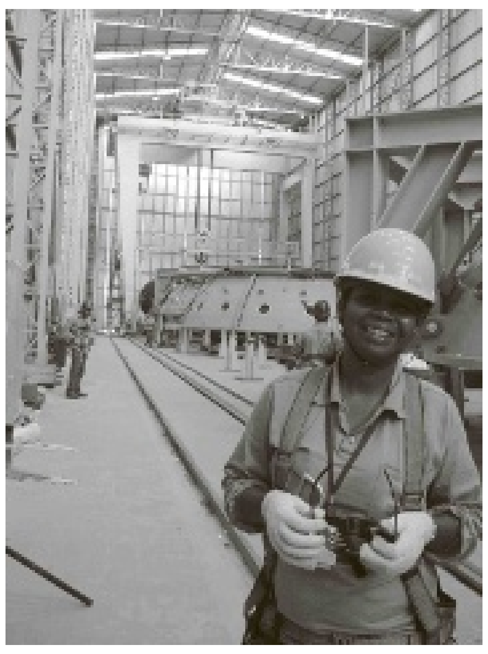

Mannetjesputters

Edcleusa Moreira Viana, die als veiligheidscoördinator werkt bij het project, zegt dat ze meer problemen heeft met mannen. Nogal wat mannen kunnen het niet hebben dat een vrouw hen advies geeft of hen waarschuwt dat ze gevaarlijke dingen doen. “Mannetjesputters denken dat we hen de les willen lezen.” Maar Viana kan terugvallen op negen jaar ervaring en de kennis die ze heeft opgedaan in verscheidene cursussen om met dergelijke situaties om te gaan. “Ik wijs hen erop dat hun gezin op de eerste plaats komt. Ze moeten ongevallen vermijden als ze naar huis willen terugkeren met het geld dat ze hier verdienen. Het komt erop aan een veiligheidscultuur te ontwikkelen.” Viana zou wel graag meer vrouwen in haar functie zien. Ook bij de assemblage van de grote machines voor de centrale van Santo Antõnio werken intussen mannen en vrouwen naast elkaar. “Ik was de eerste vrouw in dit werk”, zegt Emyrtes Rocha, een hulpmechanicus.

“Het was moeilijk in het begin, ik voelde me een buitenaards wezen. Ze namen me de werktuigen uit mijn handen. Je hebt er geen benul van, klonk het. De leidende ingenieur vroeg zich af wat vrouwen kwamen doen op een plaats waar krachtige handen nodig zijn.” Maar uiteindelijk kregen Rocha en haar schaarse vrouwelijke collega’s de kans te laten zien wat ze konden en wonnen ze het respect van hun collega’s. Nu werkt ze samen met drie andere vrouwen in een ploeg van twintig. Rocha, 39 en gezinshoofd, is blij dat ze vast werk heeft. Ze kwam jaren aan de kost als zelfstandige verkoopster, een onzeker en armoedig bestaan. Nu heeft ze een auto gekocht en haar huis gerenoveerd. Voor haar dochter van 22 betaalt ze momenteel een hogere opleiding boekhouding.

Meer vrouwen

“We waren verrast hoeveel vrouwen werk zochten”, zegt Jorge Luz, administratief en financieel manager bij Odebrecht. Bij het project van de centrale van Santo Antõnio werken veel meer vrouwen dan bij eerdere projecten van het bedrijf. Ze vervullen er ook functies waarvoor hogere kwalificaties nodig zijn. Luz geeft wel toe dat de ploegbazen met dat laatste aanvankelijk problemen hadden, ‘omdat het niet gewoon was’.

Ook bij Santo Antõnio werken de meeste vrouwen op het secretariaat en in de kantines, maar er zijn overal vrouwen te vinden, tot bovenaan in de hiërarchie.

En niet alleen Odebrecht neemt vrouwen in dienst. In de officiële Braziliaanse bouwnijverheid werkten volgens het ministerie van Arbeid in 2009 al ruim 172.000 vrouwen, op een totaal van 2,2 miljoen geregistreerde arbeidsplaatsen. Dat is een stijging met 44 procent in vergelijking met 2007. In de informele sector, waar in het zwart wordt gewerkt, zijn er naar verhouding nog twee keer meer vrouwen aan de slag.

Spotlight op dieren

Hondenziekte (2)

Vorige week heeft u kunnen lezen dat we op dit moment een uitbraak van het distemper-virus hebben. Dit kan hele algemene symptomen hebben, maar is ook in een neurale vorm aanwezig, waarbij dus de zenuwen en eventueel de hersenen aangetast worden.

Tekst: Margot Hack

Wanneer een hond overlijdt aan CDV is dit meestal de neurale vorm (aantasting van het zenuwstelsel). De symptomen hiervan kunnen onder meer zijn: Spiertrekkingen/trillingen, verhoogde gevoeligheid voor licht en geluid, verlamming en verminderd mentaal vermogen. Helaas is dit de vorm die we op het moment veel aantreffen. De dieren kunnen gillen, omvallen en ‘fietsende’ bewegingen maken. Het is moeilijk op deze momenten contact te maken met de dieren. Ook epileptische aanvallen kunnen optreden en wanneer deze te heftig worden, kan het gebeuren dat het dier ingeslapen moet worden. De dieren die deze fase wel overleven hoeven gelukkig geen verschijnselen over te houden als ze weer genezen zijn. Wanneer dit wel het geval is verschillen de verschijnselen van dier tot dier.

In zeldzame gevallen worden ongeboren pups in de baarmoeder al besmet. Dit kan leiden tot spontane abortus, chronisch geïnfecteerde pups na de geboorte en pups die vier tot zes weken na de geboorte alsnog symptomen ontwikkelen.

Wanneer de ziekte op tijd onderkend wordt, is deze in een aantal gevallen goed te behandelen. Soms is het echter zo’n agressieve vorm dat het al te laat is wanneer u bij de dierenarts komt. Dit is meestal het geval bij de jonge ongevaccineerde dieren. Tegen dit virus kan gevaccineerd worden. Pups vanaf zes weken kunnen hun eerste vaccinatie ontvangen. De eerste is alleen tegen parvo, maar de entingen daarna bevatten ook antistoffen en verzwakt virus. Na de puppie-serie komt er nog een vaccinatie op een half jaar en daarna jaarlijks. Deze jaarlijkse enting is ook van belang om de weerstand op peil te houden, want na verloop van tijd zal de immuniteit anders afnemen. Door deze vaccinaties is de hond beschermd tegen een besmetting van het virus. Het betekent helaas niet dat ze het helemaal niet meer kunnen krijgen, maar wel dat de symptomen minder ernstig zullen zijn en de kans op overleving veel groter.

Naast het vaccineren kunt u proberen de algemene weerstand van de hond zo groot mogelijk te maken. Dit betekent natuurlijk parasietenbestrijding (teken, vlooien en luizen) en op tijd ontwormen, maar daarnaast kunnen er ook vitamines bijgevoerd worden.

“Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!”

Dierenartsenpraktijken Vredenberg,
Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
1. Amerikaanse whisky; 6. kolonist (Eng.); 12. bijbels figuur; 14. ruimtevaartorganisatie; 15. Chinese afstandsmaat; 17. persoonlijk vnw.; 18. mannelijk dier; 20. achter; 21. getijde; 22. halsbont; 24. schattig; 25. op de wijze van; 26. ton; 28. vlekkenwater; 29. kloosteroverste; 31. kelner; 35. ongekookt; 37. alleenrecht; 38. manier; 40. Oud–Noors prozawerk; 43. griezelig; 45. koeienmaag; 47. groet; 48. chemisch element; 50. jong van een ree; 51. ik (Lat.); 53. bevestiging; 54. muzieknoot; 55. dwaas; 56. persoonlijk vnw.; 58. vluchtig; 59. sappig en zacht; 61. rivier in Frankrijk; 63. beslist; 64. auto die is ingericht voor het geven van rijlessen.

VERTICAAL:
1. Plaats in Spanje; 2. klein kind; 3. spinnenwebdraad; 4. eerste melk; 5. voorvoegsel; 7. voegwoord; 8. slipje; 9. aansporing; 10. Frans lidwoord; 11. landloper; 13. tegenspreken; 16. geliefde van Zeus; 18. bedorven; 19. machinepistool; 21. oude lengtemaat; 23. gegroet; 25. atmosfeer absoluut; 27. behoeftigen; 30. niet smal; 32. half vloeibaar kooksel; 33. Frans lidwoord; 34. bijbelse figuur; 36. Duits voegwoord; 38. pips; 39. vorm van het boeddhisme; 41. rivier in Schotland; 42. zoon van Zeus; 44. vleesrooster; 45. vogeleigenschap; 46. gevangenis; 47. vaat; 49. dierengeluid; 52. persoonlijk vnw.; 54. dwaas; 57. tijdperk; 59. persoonlijk vnw.; 60. muzieknoot; 61. overdreven; 62. thans.

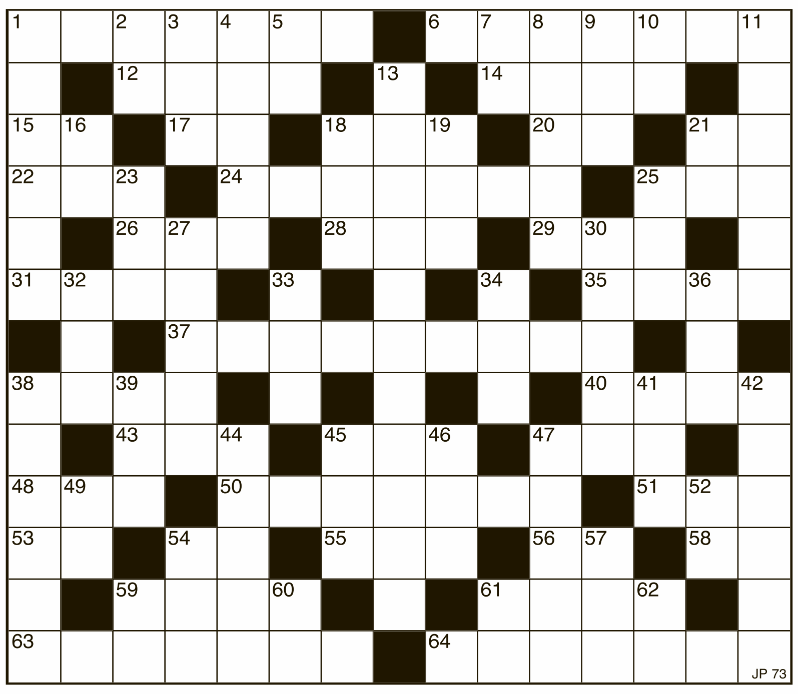

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

B. Davelaar
Weststraat 71
Aruba

Miralda Panneflek
West Groot St. Joris 22
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

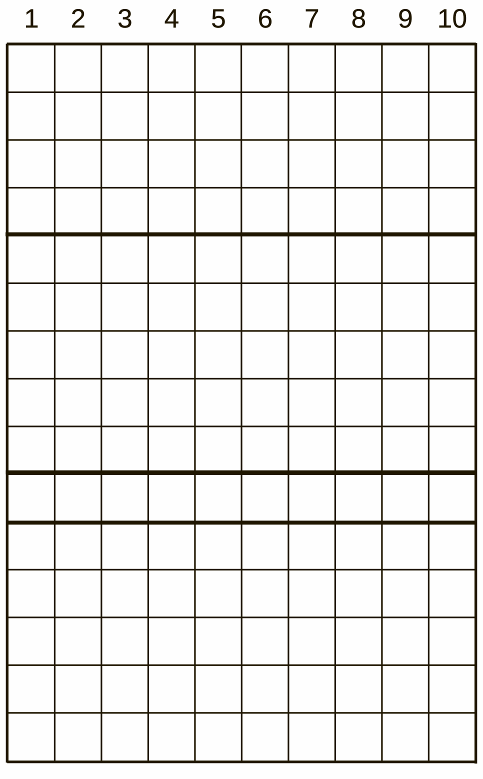

1. Maaltand - Arabisch opperhoofd - waterscooter;
2. indruksel - autohotel - eiergerecht;
3. paar - handvat - rijgsnoer;
4. rustoord - lusteloos - zinkerts;
5. toespraak - scheepseigenaar - liever;
6. destijds - kortschrift - de oudste;
7. hemellichaam - mannelijk dier - lange rij;
8. cijfer - heester - edelmetaal;
9. ondiep water - landbouwwerktuig - aantal gedrukte exemplaren;
10. pas - Italiaanse deegwaar - edelsteen.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

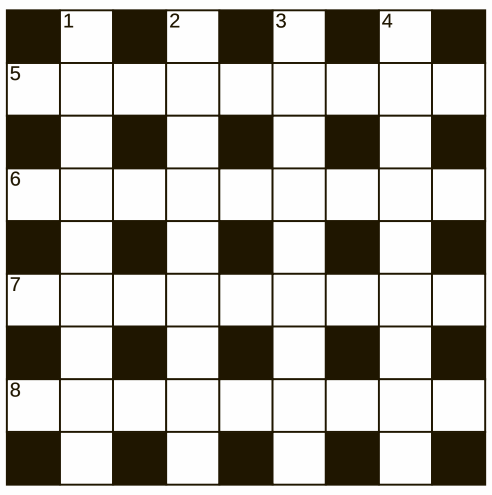

HORIZONTAAL:
5. Document van een wandelaar (7);
Tijd om eieren voor je geld te kiezen (5);
6. Hij kan het wel schudden! (6);
Het tegenhouden van een dam (6);
7. Tegenstrijdige ontkenning (6);
Oorspronkelijk vooraan (5);
8. Optocht die het verkeer belemmert (6);
Scherpe kritiek leveren bij het kaarten (7).

VERTICAAL:
1. Die wordt op twee manieren opgezet (7);
Stop met geloften bij het bewaken! (6);
2. Waren ze in Engeland over de tong gegaan? (6);
In relatie tot wetenschap (6);
3. Langdurige toespraak? (8);
Hij laat al zijn zaakjes varen (5);
4. Grote vos (4);
Slotakkoord van schakers (8).

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

T G T R U P S A S S A M L
S N E L C O N I B P O C A
R I J M U T A F E S H T A
E W N I A A R R R R O T R
E U S A C S T O E L G F E
F T R O A H T S S R E A N
IJ S M E B K T R E T S R E
R D O K E E E O K P T T G
D L B E L F V E R W L S N
E E K K IJ E I O R A A E E
B G O C O Z E N R A A G T
S D O T P I E N O G V N A
T E R A E I K K U C N O R
U E A R E G A R D IJ B A P
N L E D R A A W R E E M M
S K E I T A R A L C E D O

Binocle	Klee	Potas
Bijdrage	Kleedgeld	Rookbom
Conifeer	Kletser	Slaapziekte
Cijferslot	Mangrovebos	Sproeier
Declaratie	Massaspurt	Stuwing
Eerst	Meerwaarde	Toevoer
Fatum	Nutsbedrijf	Torso
Generaal	Ompraten	Ukkie
Jicht	Ongestraft	Vaalt
Kaan	Perth	Waag

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

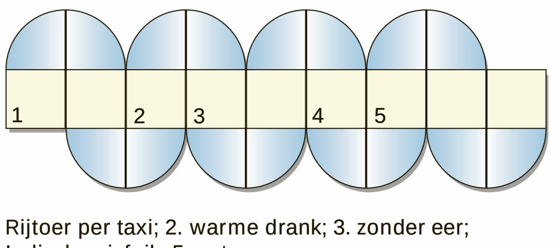

1. Rijtoer per taxi; 2. warme drank; 3. zonder eer;
4. Indische visfuik; 5. gat.

SUDOKU

	6	7	2	1				9
		5				4		
				6			1	
		4	3	2				
			9				2	7
1			6		5	3		8
	7					8	6	1
4		1			6			
8	3				9	2		

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

3	7	6	5	8	1	4	2	9
9	8	5	6	4	2	3	7	1
2	4	1	9	3	7	6	5	8
8	6	9	4	7	5	1	3	2
5	1	7	3	2	9	8	6	4
4	3	2	1	6	8	5	9	7
7	2	4	8	5	6	9	1	3
6	9	8	2	1	3	7	4	5
1	5	3	7	9	4	2	8	6

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Spuit; 5. kijk; 8. nepos; 13. lonk; 14. pilav; 16. lila; 17. oef; 18. rep; 19. rob; 21. kea; 22. aser; 25. dole; 27. sits; 28. ems; 30. bout; 32. stro; 33. knaap; 35. krab; 37. au; 38. klit; 39. nors; 40. le; 41. pipa; 43. lezen; 45. teug; 47. paal; 49. nol; 50. veld; 52. usus; 54. ieme; 56. nul; 58. wijs; 60. ont; 61. gal; 63. drug; 65. stank; 67. tiro; 68. eisen; 69. ais; 70. geest. VERTICAAL: 1. Slop; 2. poe; 3. unfair; 4. ik; 5. kip; 6. ijl; 7. kar; 9. el; 10. pikeur; 11. ole; 12. saar; 14. per; 15. vod; 18. res; 20. bob; 23. stokaas; 24. oma; 26. lokstem; 27. stuip; 28. enten; 29. sanel; 31. talud; 32. sap; 33. kil; 34. pon; 36. beg; 42. paulus; 44. zoo; 46. elegie; 48. luw; 50. vet; 51. ende; 53. sijs; 54. ink; 55. slot; 57. uri; 59. sta; 60. ons; 62. ars; 64. ge; 66. ai; 67. te. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Lontwijken; 6. surfpakijs; 7. videntiek; 8. ruitgever. Verticaal: 1. Tolunieuw; 2. stofferte; 3. zijkantjes; 4. welijzeren. Anagram: nier-trein-Intrek; neus-nurse-Nereus; baas-asbak-Barkas; arts-sater-Etgras; raat-traag-Garant; roef-forel-Roffel; sein-eisen-Eosine; spar-parÿs-Patrÿs; teer-stere-Eerste; gene-genre-Negerÿ. Gevraagd woord: INBEGREPEN. Woordzoeker: ZWEETBAND Puzzelslang: 1. Tonicum; 2. molm; 3. meeeter; 4. raam; 5. magazijn. Het sleutelwoord was: TIMMERMAN.

‘Edel eten’

Tekst: Hans Vaders Foto’s: Archief

Dat we opgescheept zitten met de vreemde gedachte dat er ergens op deze wereld een aards paradijs moet bestaan, hebben we ongetwijfeld te danken aan de Franse ontdekkingsreiziger Louis-Antoine de Bougainville. In 1768 zeilde hij de wereld rond en deed hierbij ook een bijzondere archipel in de Stille Oceaan aan die, als je de positie hiervan zou bepalen, op het snijpunt van lijnen ligt even ver van Los Angeles, Tokio en Sydney.

De Bougainville schreef na zijn reis een populair boek ‘Voyage autour du monde’. De auteur meent hierin dat Tahiti het echte paradijs op aarde is waar mooie bruine wezens zich met bloemen tooien, waar mannen en vrouwen gelukkig, in harmonie en in onschuld leven, niet gehinderd door de perfide invloeden van de corrupte westerse beschavong. Zijn verslag vormt in wezen de basis voor het concept van de ‘edele wilde’, een utopie die filosofen zoals Jean Jacques Rousseau in de aanloop naar de Franse Revolutie omarmden.

Tahiti, de onschuld, de romantiek, de wuivende palmen, de schitterende ondergaande zon over de vlakke spiegel van de oceaan. Dit alles gevoed door mooi geschoten filmbeelden van de ‘Muiterij op de Bounty’ waarvan de bemanning het schip in 1789 weigerde het eiland te verlaten, de meesten hadden daar inmiddels een vaste exotische partner gevonden, in opstand kwam en resoluut kapitein William Bligh met wat getrouwen in een bootje overboord zette. Het moet dus wel een bijzondere plaats zijn geweest voor de westerling en dat is het zonder twijfel nog steeds.

Je komt er alleen niet zo snel vanuit onze contreien. In wezen bleef Tahiti door dit isolement nog lange tijd vrijwel onverkend met zo nu en dan een uitzondering zoals de Franse schilder Paul Gauguin die er zijn meesterwerken ‘Tahitiaanse vrouwen aan het strand’ en ‘Waar komen we vandaan? Wat zijn wij? Waar gaan we naartoe’ schilderde.

Toen de eerste Europeanen voet aan wal zetten constateerden ze dat behalve wat reptielen en vogels geen smakelijke koeien, varkens, geiten of schapen op het eiland te bekennen waren. Die werden daarna in rap tempo geïntroduceerd door de Engelsen.

Kapitein Bligh, die als geen ander de maritieme geschiedenisboeken op zijn tochten in de achttiende eeuw heeft gehaald, was overigens ook verantwoordelijk voor het overbrengen - en dit met scheepsladingen tegelijk - van de zaadjes van de uru, een lokale endemische plant op Tahiti. Dat zaad werd door hem vervoerd naar West-Indië, precies, naar ons Caribisch gebied en op vele eilanden waar de Britten in het verleden de scepter over zwaaiden, neem Dominica als groot voorbeeld, werd de vrucht van de broodboom, de broodvrucht, gemeengoed als basisingrediënt in de keuken.

De Fransen maakten in de negentiende eeuw een kolonie van deze mooie Polynesische archipel. Vandaar dat de huidige maaltijd, en die behoort tot de top van het culinaire spectrum waar dit bijzondere en uitdagende combinaties betreft, aan de basis zowel Polynesische als Franse invloeden in zich draagt.

Een ander volk dat zijn invloed wat betreft de persoonlijke smaak uitoefende waren de Chinezen die als contractarbeiders op de katoenplantages werkten, de rijst introduceerden en de ‘sweet & sour’ gerechten. Maar natuurlijk gaat er eigenlijk niets boven ma’a tahiti, de traditionele Tahitiaanse keuken die van moeder op dochter wordt doorgegeven. Probeer eens poisson cru oftewel ia ota, waarbij rauwe flinterdunne plakjes vis van allerhande makelijk worden gemarineerd in lemoensap en daarna overgoten met kokosmelk. Een gerecht dat zo licht en smaakvol is dat het smelt op de tong.

In hoofdstad Papeete wordt het ene na het andere voortreffelijke gerecht opgediend voor de hongerige reiziger gebaseerd op fruit, groenten, kip en de overvloedige

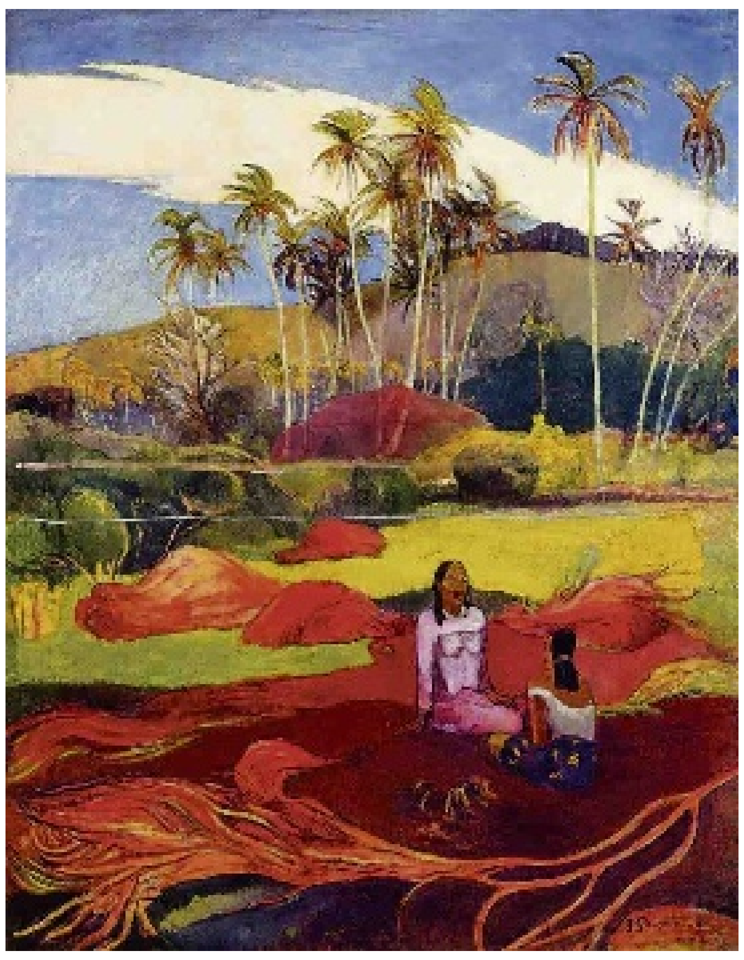

vangst uit de zee. En natuurlijk voert de broodvrucht, tropisch, zacht en geel, waarvan op het eiland 70 variëteiten bestaan, bij vele maaltijden de boventoon. Kip wordt geprepareerd boven een houtvuur en wordt dan tot ‘fafa’ in een arrangement met kokosbladeren, vis, vlees van een speenvarken en banaan.

Ga in Papeete overigens maar niet te vaak de straat op, want op iedere hoek dreigt een ‘roullette’. Deze zet niet aan tot enig kansspel maar is een met kleurige lichtjes versierde, wervend opgeschilderde van of omgebouwde autobus die 24 uur per dag de meest uiteenlopende gerechten serveert. May en ik zijn hier gelukkig aan ontkomen, want uitgebreid tafelen is meer dan genoeg. We hadden namelijk juist in het sfeervolle restaurant ons dessert gegeten. Dat werd uiteraard poe. Poe is in principe een zoete pudding gemaakt van tarowortel en op smaak gebracht met banaan, vanilla, papaja of meloen en overgoten met een saus van kokosmelk. Alleen daarvoor al zou je naar Tahiti vliegen. Dit is nu ‘edel eten’ in optima forma.

KOOK MEE MET MAY

Kipfilet met limoen

4 kippenborsten zonder bot, in stukken gesneden (elk in 5)
rasp van 2 limoenen
11/3 cup vers geperst limoensap
zout en vers gemalen witte peper
2 takjes verse tijm
4 eetlepels arachide-olie
1 eetlepel ongezouten roomboter
1 cup verse kippenbouillon
2 theelepels suiker
1 eetlepel maizena gemengd met wat water
1/3 cup room
1 limoen, heel dun gesneden

De stukken kip in een schaal leggen met de helft van het limoensap, de limoenrasp, zout, peper en tijmblaadjes.
Afgedekt 2 uur in de koelkast zetten, de kip af en toe omkeren.
De kip uit de marinade nemen en met keukenpapier droogdeppen.
De olie verhitten in een grote koekenpan en de stukken kip aan alle kanten bruin bakken.
Als alle stukken bruin zijn ze terug doen in de pan en 2/3 van de marinade, de boter en de bouillon toevoegen.
Op een klein pitje 15 minuten laten pruttelen.
De kip apart zetten en warm houden en de saus op een hoog vuur voor 1/3 inkoken. Het vuur laag zetten, de rest van de marinade, de suiker en de maizena toevoegen, roeren tot de saus dik wordt.
De kip terug doen in de pan met de room en de suiker, omscheppen maar niet meer laten koken. Smaak corrigeren. De kip op een schaal arrangeren en met de limoenschijfjes garneren.

Voor 4 personen.

Eet smakelijk,

May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Lindemans Cawara Semillon Chardonnay

Druifsoort: Semillon & Chardonnay
Streek: Zuid-Australië
Kleur: Licht goudgeel
Geur: Citrus, perzik en kruiden
Smaak: Citrus, appels en perzik

Heerlijk is dat, kip met citroen! Hierbij past een wijn met een goede zuurgraad die niet al te romig is. De zuren moeten ervoor zorgen dat de romigheid in het gerecht verlaagd wordt. Even naar Australië om weer eens een ander land aan te raden. Australië maakt prachtige wijnen van Semillon en Chardonnay. De wijn van deze week is de Lindemans Cawara Semillon Chardonnay uit Zuid-Australië. U zult verbaasd staan over de kwaliteit/prijsverhouding. Het is echt een superstunt. Zijn perfecte balans en frisse zuren maken het een uitstekende wijn bij de kip met citroen van May. Maar ook op zichzelf is het een lekker wijntje voor iedere dag.

Sante!

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro en uw favoriete supermarkt.

Het genot van wijn

De wijnwereld

Tekst: Licores Maduro

Tegenwoordig wordt wijn gecultiveerd in alle delen van de wereld. Het is wel zo dat de ideale en beste plekken tussen bepaalde bandbreedtes liggen op deze aarde. Op de noordelijke helft van de aarde ligt deze tussen de 40 en 50 graden en op het zuidelijke gedeelte tussen de 30 en 45 graden. Tussen deze bandbreedtes is het klimaat ideaal voor de wijnbouw, het is zacht. Hiermee wordt bedoeld dat het niet te koud en niet te warm wordt. Enkele voorbeelden van gebieden die daar buiten liggen zijn sommige Canadese wijnbouwgebieden, Noord-Afrika en Brazilië.

Binnen deze zones wordt er nog onderscheid gemaakt tussen Nieuwe en Oude Wereld-wijnen. Alle Europese landen behoren tot de Oude Wereld en die buiten Europa tot de Nieuwe Wereld. Evenwel, we hebben te maken met veel klimaatwisselingen. Het risico ligt in de Oude Wereld ook veel hoger. U weet vast wel hoe het is in Europa, regen, bewolkt, wisselvallig weer het hele jaar door. Dit is ook een van de redenen waarom de wijnen van de Oude Wereld ook zoveel kunnen variëren. Ieder jaar is dan bijzonder op zich en dat maakt de gehele wijnwereld zo interessant.

Gedurende de komende weken zullen we de belangrijkste wijnproducerende landen bezoeken. Van iedere land gaan wij de beroemdste streken en hun wijnen bespreken en hopelijk krijgt u de kans om enkele van deze wijnen met vrienden te proeven.

De top 10 van wijnproducerende landen is: Frankrijk, Italië, Spanje, Verenigde Staten, Argentinië, Australië, China, Zuid-Afrika, Duitsland en Chili. China? Ja, daar wordt ook wijn gemaakt. In dezelfde volgorde gaan we beginnen. Frankrijk, geen moeilijke. Het is nog steeds het bekendste en meest gerespecteerde wijnbouwgebied. Met al z'n prestigieuze wijn uit de Bordeaux, de Rhône, Bourgogne, Champagne en de Loire. Dit zijn een paar van de bekendste. Er zijn in totaal 10 wijnstreken in Frankrijk. Wat maakt een wijngebied nu zo bijzonder? Het scheelt letterlijk meters tussen een topoogst en een van wat mindere kwaliteit. Het gaat voornamelijk om de grond, het microklimaat en natuurlijk de wijnstok zelf. Het fruit afkomstig van een wijnstok van vijf jaar is heel wat anders dan dat van 25, 50 of wel 100 jaar. Hoe ouder de plant hoe complexer de smaken in de druiven. De grond is ook bepalend, wat voor soort grond? Wat is de toegevoegde waarde die deze biedt voor de plant? Dit speelt een rol bij de complexiteit in de druiven en zodoende in de wijn. Het microklimaat maakt het vaak bijzonder, een bepaald stuk op een heuveltje waar het zonlicht anders invalt of waar het in een keer een paar graden Celsius koeler is. Dit geeft een stuk grond meer waarde, wanneer het fruit afkomstig uit een blokje van een wijngaard zich wel aanzienlijk beter ontwikkelt dan op een andere plek. Er komt heel wat bij kijken, maar genoeg met dat technisch gedoe, het wordt snel te ingewikkeld. Volgende week gaan wij verder met Frankrijk als wijnland en de bijzondere wijnen die haar wijnstreken produceren. Bereid u zich maar voor!

Europa kent wisselvallig weer, daarom kunnen de wijnen van de Oude Wereld ook zoveel variëren

ÑAPA Business

21 mei 2011

Armoede, rijkdom voor ontwikkeling (4)

'Breng de hulp naar Fuik'

Fundashon Amigunan di Cristo is een Non Gouvernementele Organisatie (NGO) in het oosten van het eiland die zich richt op het creëren van een leefbare omgeving voor kansarme kinderen van 3 tot 16 jaar en hun ouders uit de wijken Fuik, Seru Machu, Seru Grandi, Sabana Baka en Sabana Cras.

Tekst: Shakti Aroena Lakhi

De drijvende krachten achter deze stichting zijn Cesar en Emma Eman die hun eigen huis als onderdak gebruiken voor de verschillende activiteiten om de kinderen op het goede pad te houden. Het vierde artikel uit de serie Armoede, rijkdom voor ontwikkeling gaat in op de visie van Cesar Eman met betrekking tot het armoedevraagstuk op Curaçao, de rol van deze stichting hierin en hoe hij de verantwoordelijkheden ziet van de andere stakeholders, de burger, de minister en het bedrijfsleven bij een duurzame aanpak van dit vraagstuk.

Visie

"In mijn beleving bestaan er twee soorten armoede, een geestelijke en een materiële die onlosmakelijk verbonden zijn met elkaar waarbij de ene voortkomt uit de andere", betoogt Eman. Geestelijke armoede gaat volgens hem over het gebrek aan besef van normen en waarden die in een geciviliseerde samenleving van toepassing zijn. Hij draagt als voorbeeld aan dat kinderen het vanzelfsprekend vinden dat als zij iets zien en het willen hebben, het zonder te vragen meenemen. Een goed voorbeeld van de algemene normen en waarden in de maatschappij is hen van huis uit niet meegegeven, omdat hun eigen ouders zelf geen besef hebben van deze (ongeschreven) regels. Dit omdat zij het op hun beurt ook niet van hun ouders hebben geleerd. Zo is de cirkel rond en uiteindelijk wordt dit gedrag hun manier van leven. Daarom is het voor deze kinderen en hun ouders de gewoonste zaak om bijvoorbeeld ongevraagd fruit te plukken uit de tuin van een ander of illegaal water en elektra af te tappen.

Volgens Eman ontstaat geestelijke armoede door mentale verwaarlozing binnen het gezin. Vaak is het de moeder die naast het vervullen van verschillende jobs ook de kinderen te verzorgen heeft, omdat de man des huizes ontbreekt en/of niet zijn verantwoordelijkheid neemt voor het onderhouden van zijn gezin. "De vrouw is dus vader en moeder tegelijk, wat een zware last voor haar is. Zij heeft geen tijd om haar kinderen de aandacht te geven die zij nodig hebben, zoals het bijbrengen van normen en waarden", aldus Eman. Met als gevolg dat de kinderen aan hun lot worden overgelaten en op het verkeerde pad belanden. Op school presteren deze kinderen vaak ondermaats, omdat er geen begrip en begeleiding is voor deze kinderen. Bovendien zijn er onvoldoende faciliteiten voor hen aanwezig om voldoende aandacht te besteden aan huiswerk. Zij voelen zich niet gezien op school en de kans dat deze kansarme leerlingen voortijdig het onderwijs verlaten is groot. En zo blijven zij dus hangen aan de onderkant van de maatschappelijke ladder. De weg omhoog raakt hiermee gestagneerd.

Uit het bovenstaande blijkt dat geestelijke armoede een voedingsbodem creëert voor materiële armoede. Laag of niet opgeleid betekent geen of een slecht betaalde baan, waardoor men niet in staat is zichzelf en zijn gezin te onderhouden. Basisvoorzieningen zoals een dak boven het hoofd, eten, schoon drinkwater en elektriciteit kunnen door een chronisch gebrek aan geld niet betaald worden.

Vicieuze cirkel doorbreken

Om kansarme kinderen uit hun benarde situatie te 'redden' organiseert de Stichting Amigunan di Christo verschillende activiteiten. Eén van de dagelijkse bezigheden is het verzorgen van huiswerkbegeleiding van kinderen na schooltijd. Vrijwilligers, zoals stagiaires van de opleiding Sociaal Pedagogisch Werk helpen mee om de kinderen hun achterstand op school weer in te laten halen. Na de huiswerkbegeleiding is er ruimte voor sport en spel met als doel een ontspannen sfeer te creëren, zodat de kinderen hun agressie en stress die zij in hun thuis- en schoolsituatie oplopen, kwijt kunnen. Dit doen zij via sportactiviteiten of beeldende kunstopdrachten zoals knutselen, schilderen en kleien.

De wekelijkse activiteiten van de stichting zijn onder meer muziek- en zwemlessen, kinderclub en activiteiten op vrijdagmiddag. Ook jaarlijks worden er verschillende feesten gevierd zoals Carnaval, Pasen, Sinterklaas en Kerst. Om geld in het laatje te brengen organiseert de stichting twee keer per jaar een bazaar en een car wash. Alle festiviteiten worden met de hulp van de kinderen en hun ouders vormgegeven om zodoende betrokkenheid in de wijk te creëren tussen de verschillende bewoners wat de sociale cohesie binnen de wijk vergroot.

Voor volwassenen is de stichting sinds kort gestart met een damesgroep die uit moeders bestaat van wie de kinderen deelnemen aan de activiteiten van de stichting. Het doel van deze groep is aan de ene kant het bevorderen van het contact tussen de moeders in het kader van samenwerkimg binnen de wijk. Anderzijds wil de stichting betrokkenheid creeren onder de moeders bij de ontwikkling van hun kinderen.

Transformatie

Eman ziet zelf een concrete oplossing van het armoedevraagstuk voor het oostelijk gedeelte van het land. Bij gebrek aan een buurtcentrum op dit deel van het eiland, zou hij graag willen zien dat er een multifunctioneel gebouw wordt gerealiseerd als het kloppende hart van Fuik en omstreken. Het doel van dit centrum zou moeten zijn het ontwikkelen en verbinden van de wijk door faciliteiten dicht bij huis en om een centrale plek aan te bieden aan de bewoners, zodat zij niet naar een andere buurt hoeven te gaan om hun (dagelijkse) boodschappen te doen. "Als je Fuik wilt helpen, breng de hulp dan hier naartoe", is de mening van Eman. In het gebouw bevinden zich behalve winkels zoals een kapsalon, supermarkt, slager of bakker, ook ruimtes die plaats bieden voor allerlei (culturele) activiteiten en cursussen voor de wijk en een gezondheidscentrum. Heel belangrijk vindt Eman de aanwezigheid van een jobcentrum voor degenen die werk zoeken. Zij kunnen zich hier dan inschrijven en krijgen daarnaast begeleiding in het omgaan met geld. Zo is het idee van Eman om het loon wat ze verdienen niet contant te ontvangen, maar in de vorm van spaarpunten. Naar gelang het type en hoeveelheid werk kunnen er punten worden gespaard. Een deel van de punten kunnen zij gebruiken voor het doen van boodschappen bij de winkels uit het centrum. Wat overblijft wordt gespaard in overleg met het jobcentrum.

Last but not least heeft dit centrum een busstation, waardoor bewoners uit Fuik en omstreken een goed netwerk van openbaar vervoer ter beschikking hebben om snel en eenvoudig buiten hun leefomgeving te komen.

De burger

Het eerste wat Eman verwacht van de burger is het nemen van de moeite om hun doel te bereiken. Wat hij vooral onder de mannen ziet is dat zij niet gemotiveerd zijn om te werken. Zij hangen vaak doelloos bij de snèk, terwijl de vrouw van alles doet. Van het verzorgen van de kinderen tot het regelen dat er elke dag weer brood op de plank is. De man ziet deze taken niet als zijn verantwoordelijkheid en kiest er dus niet voor om mee te helpen in het gezin. Hoe dan ook, Eman vindt dat "de wil bij de man niet aanwezig is om verder te komen in het leven."

Mondigheid is één van de basiskwaliteiten die nog ontbreekt bij kansarme mensen. Eman is van mening dat men bang is om te vragen, omdat men innerlijk de overtuiging heeft voor dom te worden uitgemaakt. En juist vragen is de basis om mondigheid en assertiviteit te trainen. Door veel vragen te stellen, vergroot men behalve zijn blikveld ook zijn intelligentie en inzicht.

Tenslotte geeft Eman aan dat het van belang is dat men beseft om goed voor de dag te komen op het werk. Hoe vaak komt het niet voor dat men verschijnt voor een klus zonder het (juiste) gereedschap? Met als gevolg dat men van anderen of van de opdrachtgever spullen moet lenen. De keerzijde is volgens Eman wel dat door geldgebrek de mensen zelf niet in staat zijn gereedschap te kopen. Het jobcentrum zou hierin de ideale oplossing kunnen bieden door bijvoorbeeld gereedschap te verhuren aan de werknemers.

Overheid

Het uitzoeken wat de wijken en haar bewoners daadwerkelijk nodig hebben ziet Eman als één van de taken van de overheid. Hij vindt het jammer dat ambtenaren van achter hun bureau en zonder te weten wat zich afspeelt in de wijk, beleid maken. Beleid dat geen draagvlak creëert onder mensen en in de wijken, waardoor projecten die op basis hiervan worden opgezet, mislukken. 'Ban bario bek' (ga de wijk in) is zijn boodschap aan de overheid.

NGO's moeten gehoord en gefaciliteerd worden door de overheid bij de uitvoering van hun taken. Zij hebben nauwelijks geld om hun werkzaamheden goed uit te voeren en Eman vindt het de verantwoordelijkheid van de overheid dat zij de NGO hierin tegemoet komen door middel van geld. Verder waarschuwt hij hen dat zij erop toezien dat het geld bij de goede en betrouwbare NGO's komt en dat het eerlijk wordt besteed.

"De overheid dient hulp evenwichtig te verdelen", aldus Eman. "Het is niet de bedoeling dat in de ene wijk wordt geïnvesteerd en in de andere niet." Onevenwichtige verdeling geeft immers scheve gezichten en zaait uiteindelijk verdeeldheid onder de bevolking. Wat op den duur niet ten goede komt aan de ontwikkeling van Curaçao. Een voorbeeld is dat Montaña faciliteiten heeft zoals een buurtcentrum, begraafplaats en gezondheidscentrum, terwijl Fuik en omgeving deze faciliteiten niet heeft en aangewezen is op Montaña. Elke buurt heeft zijn eigen cultuur met authentieke behoeften en hier moet door de overheid op worden ingespeeld. Eman hoopt daarom dat de overheid zijn concept over het multifunctionele centrum in Fuik meeneemt in haar beleid omtrent wijkontwikkeling.

Bedrijfsleven

De rol voor het bedrijfsleven in het armoedevraagstuk is, volgens Eman, een gelijkwaardige partner te zijn bij het uitvoeren van projecten. In nauw overleg met elkaar wordt besloten aan welk project een bedrijf kan bijdragen. In het multifunctionele centrum bijvoorbeeld zou het bedrijfsleven de verantwoordelijkheid op zich kunnen nemen door banen aan te bieden via het jobcentrum.
Een ander project waar steun nodig is, zijn de naailessen van de Damesgroep. Via het beschikbaar stellen van een ruimte, het doneren van materiaal of het zorgen voor een goede naailerares, kan het bedrijfsleven haar bijdrage leveren.

Behalve het ondersteunen in een goed en degelijk project is het de verantwoordelijkheid van een organisatie om voor zichzelf duidelijk te hebben of een project strookt met hun interne visie en doelen. En als er gekozen is dan dient het project zelf door het desbetreffende bedrijf van begin tot eind te worden uitgevoerd.

Ook is het van belang dat ondernemers zich realiseren dat hulp binnen de wijk nodig is en niet daar buiten. Zo is het niet handig om activiteiten buiten de wijk te organiseren, terwijl de doelgroep geen vervoer heeft om naar die activiteiten te komen. Nogmaals benadrukt hij: "Als je Fuik wilt helpen, breng de hulp hier naartoe."

Armoede is rijkdom...

Eman beaamt dat armoede rijkdom is voor ontwikkeling. Zo geeft hij aan dat een individu dat eerst niet kon lezen, maar de stap heeft genomen om dit te leren voor verdere ontwikkeling, voor Eman het voorbeeld is dat uit armoede rijkdom kan worden gehaald.

Ir. Shakti Aroena Lakhi studeerde Milieukunde aan de Landbouwuniversiteit in Wageningen en is gespecialiseerd in duurzaamheid. Ze is werkzaam als consultant bij Kool Caribe Consult Partner in Sustainability. Reacties: aroena.kcc@onenet.an. Uw mening en betrokkenheid telt, want een samenleving in balans gaat ons allen aan.

De Ñapa besteedt aandacht aan de ins en outs van het armoedevraagstuk op Curaçao met als doel de lezer te laten zien hoe duurzame ontwikkeling een centrale plek heeft binnen de aanpak hiervan.
Door enerzijds in te gaan op de oorzaken en anderzijds te focussen op de verschillende perspectieven. Dit thema wordt belicht vanuit invalshoeken van partijen die binnen de aanpak van armoede een essentiële rol vervullen, te weten de burger, de NGO, de overheid en het bedrijfsleven.
Tenslotte wordt op basis van deze bevindingen een duurzame aanpak geformuleerd en blijkt of armoede daadwerkelijk, rijkdom voor duurzame ontwikkeling is.

Business Agenda

Curaçao

Cursussen van de Kamer van Koophandel

24 mei
Esfuerso ta importante! Pero resultado ta konta!
Voertaal: Papiamentu
Kosten: 40 gulden

23 en 25 mei
Manera nan pa 'Fiks' bo negoshi
Voertaal: Papiamentu
Kosten: 80 gulden

17, 19 en 26 mei
Plan di negoshi (Business Plan)
Voertaal: Papiamentu
Kosten: 100 gulden

30 mei en 1 juni
Administración i software para la administración
Voertaal: Spaans
Kosten: 80 gulden

Alle cursussen vinden plaats van 18.00 tot 21.00 uur in het auditorium van de Kamer van Koophandel. Registratie en betaling vooraf zijn verplicht. Voor registratie: Kamer van Koophandel, tel. 461-3918, e-mail: businessinfo@curacao-chamber.an Data onder voorbehoud! Het schema kan veranderen. Voor de laatste versie van het schema kunt u contact opnemen met de Kamer van Koophandel, tel. 461-3918.

Aruba

27-28 mei 2011: Innovation Conference & Expo
Georganiseerd door de Kamer van Koophandel van Aruba. Deze beurs biedt inzicht in lokale en internationale innovatieve initiatieven.
Onder meer besprekingen met potentiële investeerders, presentaties van de succesverhalen van deelnemers en een presentatie van innovatieve projecten van studenten van EPI Ciencia y Technologia (C&T).
Plaats: Renaissance Convention Center
Meer informatie: www.arubachamber.com of email: businessinfo@arubachamber.com

29 mei: Innovatie
Aansluitend op 'Destination Innovation' (27-28 mei) de workshop 'Entrepreneurship and Innovation'. Doel van de workshop is om heldere antwoorden te geven op de vragen wat innovatie is en hoe deze gebruikt kan worden als instrument voor de ondernemer.
Plaats: Auditorium van de Kamer van Koophandel
Tijd: 16.00-18.00 uur.
Spreker: Edward Erasmus, docent aan de Faculty of Finance & Economy van de Universiteit van Aruba.
Voertaal: Papiamento
Deelname kost 35 florin. Registratie is verplicht en kan geschieden via een email onder vermelding van naam en telefoonnummer naar businessinfo@arubachamber.com.

10 juni: Fatum Pensioen Seminar
Seminar over bedrijfspensioenen en andere secundaire voordelen voor werknemers.
Plaats: The Westin Aruba Resort
Tijd: 14.00-19.00 uur
Meer informatie: www.fatum.com en/of tel. 582.1111

30 juni: Women in Leadership congres
ATIA organiseert met medewerking van de National Council for Innovation & Competitiveness of Aruba (NCIC) en de Universiteit van Aruba het Women in Leadership congres. Thema's zoals 'Wat is de ervaring van vrouwen in leidinggevende functies op Aruba en in het buitenland', 'Wat zijn de succesverhalen van vrouwen in leidinggevende functies op Aruba en in het buitenland' en 'Hoe bevorderen en steunen bedrijven vrouwen in leidinggevende functies?' Buitenlandse en lokale sprekers zijn uitgenodigd om hun visie te geven en ervaring te delen.
Plaats: Renaissance Convention Center
Tijd: 08.00-14.00 uur (lunch inbegrepen)
Meer informatie: www.atiaaruba.org, www.facebook.com/arubatrade, of email: atiaruba@setarnet.aw

10 september: Annual Fundraiser & Awards Gala
Gala-avond met gastspreker, dinner en dance. Er zal een boeiend ondewerp worden behandeld met meerwaarde voor de ondernemers en het eiland. Tickets kunnen gereserveerd worden via ATIA, via de website of de facebookpage van ATIA.
Plaats: Marriott Aruba Resort & Stellaris Casino
Prijs: 175 florin per persoon
Meer informatie: www.atiaaruba.org, www.facebook.com/arubatrade, of email: atiaruba@setarnet.aw

Internationaal

1-3 juni: CHTC
Caribbean Hotel and Tourism Conference 2011 van de CHTA (Caribbean Hotel and Tourism Association). Thema is gelinkt aan CHTA's campagne 'Tourism is Key', om overal in het Caribisch gebied bewustzijn te creëren inzake het belang van toerisme voor de regio. Verwacht worden vele afgevaardigden, vertegenwoordigers van hotels, leveranciers, attracties en toeristenbureaus. Een exclusieve mogelijkheid om te netwerken.
Plaats: Barbados
Meer informatie: www.caribbeanhotelandtourism.com

12-15 juni: XV Business Future of the Americas Conference
Forum met als doel de discussie over en het begrip van veiligheidskwesties op het gebied van onder meer handel, commercie, politiek en economie die landen en bedrijven mogelijk aantasten. In het programma is ruimte voor handelsafspraken en netwerken.
Plaats: Cartagena, Colombia
Meer informatie: http://www.colombiameetingaacla2011.com of email: eventos@amchamcolombia.com.co

15-18 juni: Trade and Investment Conference (TIC) 2011
Business to business evenement waar deelnemers lokale en internationale inkopers en potentiële businesspartners kunnen ontmoeten. TIC brengt producenten, dienstverleners, exporteurs, inkopers, distributeurs, groothandelaren en investeerders bijeen op één werkvloer.
Plaats: Trinidad & Tobago
Meer informatie: http://www.tic-tt.com of email tic@ttma.com

10-13 juli: CANTO 2011
Het thema van CANTO 2011 is 'Shaping the Future of Information & Communication'. Een ICT-beurs, keynotes over onderwerpen variërend van Applications and Services on the Converged Network, Business to Business Marketing in the Caribbean en Cyber Crime tot Strategies for Developing Models for Convergent Networks. Het biedt een mogelijkheid om groei en ontwikkeling in de regio te promoten en netwerkmogelijkheden.
Plaats: Suriname
Website: www.canto.org/canto2011
Email: registration@voilameetings.com

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

Communicatie

Een 'beter' adviesbureau

Door de toenemende vraag naar adviesdienstverlening komt de adviseurstevredenheid naar verwachting onder druk te staan en neemt het belang ervan toe. Dit in de optiek van 'AdviseurMakelaar®', een Nederlands bedrijf gespecialiseerd in bemiddeling tussen opdrachtgevers en adviesbureaus op verschillende terreinen. Volgens AdviseurMakelaar is de gemiddelde prijs-kwaliteit van adviesopdrachten en de adviseurstevredenheid onder de maat. Dit baseert het bedrijf op onderzoeken naar de adviseurstevredenheid van opdrachtgevers over dienstverleners op het gebied van financieel, juridisch, IT-, communicatie-, HR- en management & organisatieadvies.

Bob Harms is communicatie-adviseur

Tekst: Bob Harms

De adviseurstevredenheid is de laatste jaren min of meer gelijk gebleven. Opmerkelijk is het vrijwel uitblijven van slechte of goede beoordelingen van adviesbureaus (geringe spreiding). De vakkennis van adviesbureaus wordt door opdrachtgevers relatief het meeste gewaardeerd. De prijs-kwaliteit van geleverde adviesdiensten het minst. Opdrachtgevers geven aan dat de beoordeling van de kwaliteit van een adviesbureau en/of de prijs-kwaliteit van een advies vaak lastig is. Uit het onderzoek blijkt dat bepaalde typen adviesbureaus of adviesgebieden beter scoren dan anderen. Zo komen advocatenkantoren als beste naar voren, scoren management & organisatie adviesbureaus gemiddeld en wordt de rij gesloten door adviesbureaus op het gebied van IT.

Selectie & gunning
De selectie van een adviesbureau en gunning van een adviesopdracht blijkt veelal gebaseerd te zijn op de gepercipieerde reputatie van een adviesbureau, reeds bestaande relaties of een goed persoonlijk contact met een adviseur (de klik). Het gunnen van een adviesopdracht aan een adviesbureau op basis van 'goede' reputatie leidt in het algemeen tot een lagere tevredenheid dan het gunnen van een adviesopdracht aan een adviesbureau of adviseur waar al een langdurige relatie mee bestaat. Al blijkt dit laatste ook niet zonder risico te zijn. Er schijnt licht tussen de criteria die opdrachtgevers uiteindelijk hanteren voor de selectie en gunning en de criteria die van belang zijn voor een optimale adviseurstevredenheid. Oplossingen op maat blijken in het algemeen beter te scoren qua tevredenheid dan standaardadviezen. Raamcontracten (binnen de overheid) dragen aantoonbaar niet bij aan een hogere adviseurstevredenheid.

Betere adviesbureaus
Tenslotte blijkt uit het onderzoek van AdviseurMakelaar® dat de betere adviesbureaus zich in de markt kenmerken en onderscheiden door:

1. Een hoge mate van aantoonbare vakkennis en branchekennis;
2. Een hoge professionele servicegraad zoals snelheid van handelen, adequate communicatie,
flexibiliteit en het snel oplossen van acute problemen.
3. Het hebben van een heldere visie op de echte adviesbehoefte en een creatieve aanpak.

Boeken

'Verbaal Meesterschap'

We houden ons per dag urenlang bezig met communicatie. En dat luistert nauw. Als je iets niet duidelijk genoeg uitlegt, ontstaan er al snel misverstanden en dat leidt maar tot verloren tijd en energie.

Hoe bereik je wat je wilt? De een krijgt met één zin meer voor elkaar dan de ander in een monoloog van een kwartier. Hoe komt het dat je bij de ene collega in slaap valt en bij de ander aan zijn lippen hangt? Leiderschapsspecialist Remco Claassen leert u de fijne kneepjes in zijn boek 'Verbaal Meesterschap'.

De titel is in zekere zin misleidend. Door dat 'verbaal' zou je verwachten dat het boek vooral gaat over retorica en het spreken an sich. Niets is minder waar. Het nieuwste boek van Claassen gaat vooral over psychologie, emotionele en sociale intelligentie.
Het is een hele kunst om goed te communiceren. Het vereist inzicht in jezelf en in de ander. In zekere zin is Verbaal Meesterschap een ouderwets boek met wijsheden uit grootmoeders tijd. Een belangrijk thema is dat wie begrepen wil worden eerst zelf moet begrijpen. We gaan nooit leren luisteren, zegt Claassen, die luistervaardigheid een 'antiek gereedschap' noemt dat heel vroeger werd geleerd op scholen, in kerken, thuis en op het werk.

De auteur verwijst onder meer naar neurobiologisch onderzoek naar de Amygdala, die - als je niet oppast - ervoor zorgt dat je primair heel onverstandig reageert op negatieve gebeurtenissen. Claassen adviseert om niet altijd direct te reageren als iets je niet zint of wanneer je boos bent. Onze grootouders zeiden al dat je eerst tot tien moest tellen voordat je iets zegt. Het is zeker nuttig dat zulke lessen worden opgefrist en worden doorgegeven aan nieuwe generaties.

In het tweede deel van zijn boek gaat Claassen met name in op hoe je als spreker invloed kunt hebben op je publiek. Dat wanneer je klaar bent met spreken de anderen met grote zekerheid iets gaan doen, laten of nooit meer vergeten. Claassen heeft een afkeer van beamers, sheets en powerpointpresentaties.

Iedereen weet hoe slaapverwekkend 'de sheetlezer naast de lichtbak' kan zijn. Claassen geeft tips hoe je de toehoorders wel wakker houdt. Sterker, hoe je ze kunt boeien en bereiken.

Remco Claassen is een rebelse spreker die al jaren volle zalen trekt. Hij richt zich op leiderschap, persoonlijke ontwikkeling en verbaal meesterschap en is auteur van de bestsellers IK en WIJ.

Titel: Verbaal Meesterschap
Auteur: Remco Claassen
Uitgever: Spectrum
EAN: 9789049103927

Beleggen

Voedselprijs naar recordpeil

Pensioenfondsen en andere beleggingen op lange termijn tillen de voedselprijzen over het recordpeil van 2008, toen er in dertig landen voedselrellen uitbraken. Dat vermoedt de Britse ngo Christian Aid. Doorgaans worden alleen roekeloze speculanten met de vinger nagewezen.

Andrew Hogg

"In de voorbije jaren waren de stijgende voedselprijzen een afspiegeling van de investeringen in individuele commodity's: beleggingen in grondstoffen en bulkgoederen", verklaart Andrew Hogg van Christian Aid. De organisatie lanceerde recent het rapport Hungry for justice: Fighting starvation in an age of plenty. Daaruit blijkt dat de voedselprijzen tussen januari 2005 en juni 2008 stegen met een gemiddelde van 83 procent. In februari 2011 werd zelfs het record uit 2008 gebroken.

De financiële speculatie op landbouwproducten heeft deze stijging grotendeels veroorzaakt, maar de studie oppert dat niet hedgefondsen en speculanten de hoofdverantwoordelijken zijn, zoals meestal wordt aangenomen. Het zouden eerder de voorzichtige institutionele beleggers zijn, zoals pensioenfondsen.

Indexfondsen
"We kunnen niet met zekerheid stellen dat termijncontracten in commodity's de voedselprijzen de hoogte injagen. Wel stellen we vast dat de stijgingen gelijk lopen. Er moet dus dringend onderzocht worden of deze enorme hoop geld bijdraagt aan de honger in de wereld", stelt Hogg.
Een termijncontract gaat uit van hoeveel een gewas waard zal zijn op een zeker ogenblik in de toekomst wanneer het geoogst wordt. Dit type investering bestaat al honderden jaren, meestal als manier om boeren een voorschot te geven. Tegenwoordig stoppen bedrijven enorme bedragen in deze termijncontracten.

Een andere mijlpaal was de oprichting van indexfondsen voor grondstoffen en bulkgoederen, waarbij wordt gekeken naar de indexen van een bundel commodity's. Goldman Sachs bood voor het eerst zo'n indexfonds aan in 1991. De bank koos dertien commodity's, waaronder graan, koffie en varkensvlees en stelde investeerders voor om te beleggen in deze bundel, in plaats van in individuele producten.

Veilige investering
Deze fondsen begonnen niet-traditionele investeerders zoals pensioenfondsen aan te trekken. Het totale bedrag dat institutionele investeerders in deze fondsen hebben gestopt, ging van 15 miljard dollar naar 317 miljard dollar medio 2008. In tegenstelling tot hedgefondsen waar de verkoop van aandelen in een snel tempo verloopt en waarbij 'tegen de markt' wordt gehandeld, koopt men bij indexfondsen als de prijs laag is en verkoopt men als de prijs hoog ligt. Gewassen staan bekend als een veilige investering, aangezien mensen altijd voedsel nodig zullen hebben.

"Beleidsmakers zouden nooit meer mogen instemmen met zulke ontwikkelingen zonder de impact op de arme bevolking in ontwikkelingslanden na te gaan", aldus Hogg. "Nu is het te laat om beleggingen in commodity's te verbieden, maar we wijzen erop dat deze gevolgen niet werden voorspeld. Ze hadden hier beter over moeten nadenken."

Recht

'Cellenproblematiek'

In mijn column van 12 februari 2011 besteedde ik aandacht aan het vonnis van 2 februari 2011, waarbij het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba (het 'Gerecht') het Land Aruba (het 'Land') heeft bevolen te bewerkstelligen dat de cellen van het KIA waarin de in rechte verschenen gedetineerden zijn gehuisvest uiterlijk op 1 april 2011 vrij van regenwater zou zijn en blijven, zonder dat daardoor de ventilatie van die cellen wordt beknot.

Tekst: Misha Bemer

Ook heeft het Gerecht het Land verboden de in rechte verschenen gedetineerden 1 maand na het vonnis nog langer met meer dan twee personen in een cel van 9 vierkante meter te huisvesten. Op 8 februari 2011 is het Land in hoger beroep gekomen van dit vonnis. Op 19 april 2011 heeft het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (het 'Hof') het vonnis van 2 februari 2011 vernietigd en opnieuw recht gedaan, zoals dat heet, waarbij het Hof het Land heeft bevolen binnen 6 maanden na betekening aan het Land van het vonnis van het Hof er voor gezorgd te hebben dat geen regenwater de cellen binnenkomt.

Uit het vonnis van het Hof blijkt dat het Land heeft erkend dat de cellen van de gedetineerden droog dienen te zijn, doch dat zij meent dat haar geen verwijt kan worden gemaakt vanwege de extreme weersomstandigheden eind 2010 en het begin van 2011. Daarmede is sprake van een beroep op overmacht zijdens het Land. Het Hof is hier niet in meegegaan. Zo heeft het Hof overwogen dat op het Land een zorgplicht rust voor door het Land opgesloten personen en dat die zorgplicht in elk geval met zich brengt dat gedetineerden in droge cellen worden opgesloten. Het Hof heeft voorts overwogen dat voor zover er al op dit belangrijke en algemene beginsel uitzonderingen bestaan in de vorm van bijvoorbeeld overmacht, er sprake zal dienen te zijn van zeer bijzondere omstandigheden. Van dergelijke omstandigheden is volgens het Hof niet gebleken. Zodoende is het Land gehouden de cellen van het KIA zodanig aan te passen dat er geen regenwater meer de cellen binnenkomt. Daarbij heeft het Hof het Land evenwel een langere termijn gegund dan het Gerecht, namelijk 6 maanden, bij de bepaling waarvan enerzijds het grote belang van de gedetineerden op een droge cel in acht is genomen, maar anderzijds rekening is gehouden met de aard en de omvang van de werkzaamheden. Ook heeft het Hof niet toegewezen dat de ventilatie niet wordt beknot, nu niet is gesteld noch is gebleken dat de huidige ventilatie zodanig van aard is dat elke vermindering daarvan een onrechtmatige toestand oplevert.

Het andere essentiële punt in het onderhavige geschil was het plaatsen van meer dan twee gedetineerden in een cel van 3 meter bij 3 meter. Het Gerecht heeft in het vonnis van 2 februari 2011 als vaststaand feit opgenomen dat in het KIA meer dan twee personen in een cel van 9 vierkante meter worden geplaatst, waaruit valt af te leiden dat de gedetineerden dit hebben bepleit en dat het Land dit niet heeft betwist. In hoger beroep heeft het Land evenwel bestreden dat de cellen 3 meter bij 3 meter zijn en gesteld dat de cellen 3 meter bij 4,5 meter zijn. Het Hof is ook naar het KIA afgereisd en heeft daar geconstateerd dat de cellen inderdaad 3 meter bij 4,5 meter zijn. Aan de hand van het geconstateerde aantal beschikbare meters heeft het Hof - in ogenschouw nemende de rapporten van het Europees Comité voor de Preventie van Foltering en Onmenselijke of Vernederende Behandeling of Bestraffing en rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens - overwogen dat enkel op grond van het aantal vierkante meters per persoon er van onrechtmatigheid geen sprake is. Evenwel kunnen, zo heeft het Hof overwogen, andere omstandigheden nog met zich brengen dat sprake is van een onmenselijke of vernederende toestand. Van dergelijke omstandigheden is in het hoger beroep echter niet gebleken, zodat het Hof het vonnis van het Gerecht ook op dit punt heeft vernietigd, daarbij mede in ogenschouw nemend dat er inmiddels een dagprogramma voor gedetineerden zou zijn.

Al met al lijkt het erop dat het Land bij het Hof haar huiswerk beter heeft gedaan dan bij het Gerecht en (onder meer) alsnog bepaalde stellingen van de in rechte verschenen gedetineerden (gemotiveerd) heeft betwist. Mede daartoe voorziet de wet in het instellen van hoger beroep. Anders dan wel eens wordt gedacht behelst een hoger beroep niet slechts het in het geweer komen tegen een onwelgevallige beslissing van de eerste rechter doch tevens het herstellen van in eerste aanleg gemaakte fouten en omissies.

Concluderend kan worden gesteld dat ook in hoger beroep het Land een tik op de vingers heeft moeten incasseren, nu zij immers ook door het Hof is bevolen er zorg voor te dragen dat geen regenwater de cellen binnenkomt, zij het dat haar daartoe een langere termijn is gegund. Voorts geldt dat wanneer alsnog in rechte - bijvoorbeeld in een nieuw kort geding of in een bodemprocedure - zou blijken dat sprake is van een onmenselijke of vernederende toestand - daarbij dient volgens het Hof onder meer te worden gedacht aan onvoldoende gelegenheid afgezonderd naar het toilet te gaan, onvoldoende ventilatie, onvoldoende natuurlijk licht en/of indien de temperatuurregulering te wensen overlaat - het Land alsnog zou kunnen worden bevolen maximaal 2 gedetineerden op een cel te plaatsen dan wel andere maatregelen te treffen. De problematiek ten aanzien van de huisvesting van gedetineerden is dan ook bepaald geen gesloten hoofdstuk. Dit blijkt ook uit een artikel in de Amigoe van 21 april 2011, waarin wordt gesteld dat de gedetineerden het niet laten zitten bij het vonnis van het Hof en nieuwe stappen zullen gaan nemen.

Misha Bemer is advocaat bij HBN Law te Aruba.

Mens & Werk

Oogcontact

'Ogen die spreken zeggen vaak meer dan monden zeggen'. Deze uitdrukking geeft al aan hoe belangrijk het is om iemand in de ogen te kijken. Het oogcontact speelt dan ook een belangrijke rol bij de eerste indruk. Met de ogen geeft de mens allerlei signalen af. Deze signalen geven we onbewust en zijn afhankelijk van onze emotie op dat moment. Iemand die boos is zal andere signalen via zijn ogen (en de rest van het lichaam) geven dan iemand die in een positieve stemming is. De ander neemt deze signalen waar. Dit gaat heel snel, maar een oordeel is al gevormd. Die is boos, die is blij.

Tekst: Judice Ledeboer

Het is voor veel mensen heel eng om anderen aan te kijken, want de blik van de ander kan je treffen als een bliksemschicht en je zelfs heel diep raken. De regels over aankijken zijn ongeschreven en onbewust. In sommige culturen gelden er heel strenge regels inzake het hebben van oogcontact en mag men een 'meerdere' niet recht in de ogen kijken. Dat wordt als zeer brutaal en ongepast gezien. Op Curaçao leerde men dat vroeger ook. Veel ouderen op het eiland hebben dat ook zo geleerd en velen zeggen daar last van te hebben gehad, omdat het iemand niet mogen aankijken altijd een gevoel van minderwaardigheid gaf. Tegenwoordig is dat anders, maar toch komt het nog veel voor dat mensen je niet aankijken. Ze wenden hun hoofd af of kijken even heel schichtig.

Dichtbij
Net als bij de lichaamshouding draagt oogcontact bij aan hoe 'dichtbij' iemand zich voelt of wil voelen. Ieder mens heeft een bepaalde psychologische ruimte om zich heen nodig en we bewaken die ruimte om ons heen zonder dat we daarbij nadenken. Een voorbeeld zijn de stoelen in de bioscoop. Niemand gaat pal naast een ander zitten als er ruimte genoeg is. Pas als het niet anders kan schuiven mensen naar elkaar toe en gaan ze naast elkaar zitten. Zo gaat dat ook met het oogcontact dat mensen met elkaar krijgen of zoeken. Men vermijdt oogcontact om zichzelf te beschermen of als men geen contact wil hebben met bepaalde mensen.

Men is zich er niet voldoende bewust van dat het oogcontact een heel grote rol speelt in het sociale leven. Ook in een gewoon gesprek kijkt men elkaar niet voortdurend aan. Vooral wanneer men zelf aan het woord is, is men bezig met het verzamelen van gedachten. Dan kijkt men omhoog, opzij, omlaag en langs de ander heen en af en toe is er oogcontact.

Patronen
Het aankijken is misschien wel ons belangrijkste non-verbale communicatiemiddel. Ieder mens heeft zo zijn eigen patronen in zijn communicatie en het oogcontact. Mensen die zich niet zeker voelen vermijden dikwijls oogcontact. Ze kijken iemand even heel kort aan, slechts een fractie van een seconde, en draaien dan hun hoofd weg of ze kijken iemand helemaal niet aan. Bij veel westerse culturen komt dat als onhebbelijk over, want men vindt dat men elkaar moet aankijken. Dit hoort bij de etiquette van de sociale omgang: je kijkt elkaar aan bij kennismaking en ook als men met elkaar spreekt. Heel herkenbaar is het volgende, want dit doet iedereen, meestal ongemerkt. Als men iets wil vertellen kijkt men degene tegen wie men spreekt kort aan. Dan kijkt men of die ander terugkijkt waarmee aangegeven wordt dat hij luistert. Dan kijkt de spreker weg en al die tijd weet de luisteraar dat hij moet luisteren. Op het moment dat de spreker ergens een accent op wil leggen dan kijkt hij de ander weer even aan. Hiermee kan men zien of de ander nog luistert. De luisteraar kan dat bevestigen door te knikken of door iets korts te zeggen als 'ja', 'nee', 'oh'. Over het algemeen blijft de luisteraar de spreker aankijken zolang de spreker spreekt. Als dit niet zo is dan kan men zich afvragen of de luisteraar het verhaal wel interessant vindt.

Uit een onderzoek van de Amerikaanse psycholoog Michael Argyle blijkt dat tijdens een gemiddeld gesprek tussen twee mensen de spreker en luisteraar 10 procent van de tijd allebei een andere kant opkijken en dat een luisteraar 75 procent van de tijd naar de spreker kijkt en dat een spreker slechts 40 procent naar de luisteraar kijkt.

Vooral bij trainingen in de verkoop wordt er aandacht gegeven aan de omgang met oogcontact, maar ook in het dagelijkse leven zou men daar meer aandacht aan kunnen geven, want oogcontact met elkaar op de werkvloer is anders dan oogcontact in een ontspannen privésfeer. Een geschreven regel bestaat er niet en ieder moet het voor zichzelf uitvinden hoe hij omgaat met oogcontact. Waarom het soms zo moeilijk is, heeft vast te maken met de uitdrukking: 'ogen zijn de spiegels van de ziel' waarmee gezegd wordt dat men vaak aan de ogen kan zien hoe de ander zich voelt en dat wil men niet altijd laten zien.

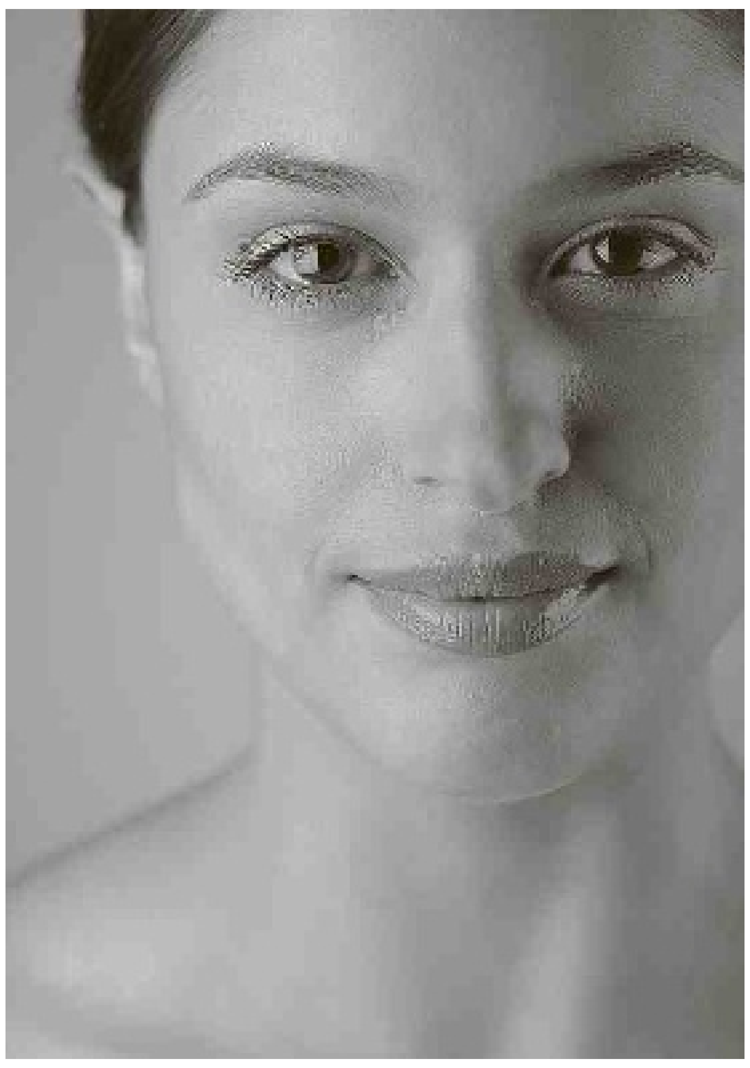

Over management

Organiseren, ondernemen, managen en leidinggeven

Deming in uw bedrijf

Tekst: Jan de Ruijter

Het is een goed moment om eens te reflecteren over de voorgaande artikelen 13 t/m 16 van de Quality Movement en de grote rol van dr. W. Edwards Deming daarin, en te bezien wat Demings leer in de dagelijkse praktijk voor u kan betekenen. Het is immers zo gemakkelijk om over te gaan tot het volgende ritueel van de dag na het snel lezen van een artikel in vijf minuten, zelfs als die tekst interessant was. Maar omdat Demings stellingen van zoveel belang zijn en keiharde waarheden bevatten, is een pragmatische beschouwing de moeite waard.

1: Demings leer over kwaliteit werd pas ontdekt in het westen na het vertonen van de documentaire 'If Japan can… why can't we' op NBC in 1980. Daarna werden de boeken Quality is Free van Philip Crosby in 1979 en In Search of Excellence van Tom Peters in 1981 internationale bestsellers en kwam de grote belangstelling voor het thema kwaliteit voorgoed op gang. Tot dan ging het bij Amerikaans management om kwantiteit, elk jaar weer jagen naar nog meer omzet en hogere winsten waarbij de logisch lijkende tegenstelling tussen kwantiteit/massaproductie en kwaliteit algemeen aanvaard werd. Naar fouten en klachten werd nauwelijks gekeken zolang de winsten maar hoog waren. Managers werden afgerekend op winsten, het doel van een onderneming was simpelweg het maken van winst, en ook ik maakte me schuldig aan die managementstijl. In de gouden tijd van Aruba's toerisme van 1974 tot 1983 deden we wel ons best om kwaliteit te leveren en konden daar ook trots op zijn, maar toch waren omzet en winsten belangrijker en hadden voorrang bij het nemen van beslissingen. Pas door het leerproces voor mij, hoofdzakelijk van Deming, kwam het bewustzijn dat kwaliteitsmanagement de ogenschijnlijke tegenstelling tussen kwantiteit en kwaliteit volkomen opheft, dat winsten op lange termijn zelfs omhoog gaan door kwaliteit en dat marketshare en winst een resultaat zijn van kwaliteit, als het ware een beloning zijn van de afnemers voor het leveren van goede diensten en producten.
Thans nog een aantal van Demings waarheden en de consequenties daarvan voor een bedrijf en de gemeenschap.

2: Dat kwaliteit van producten en diensten belangrijk is, was met name in Europa al langer bekend. In Nederland groeide mijn generatie op met de veelbetekenende en alleszeggende spreuken 'de klant is koning' en 'de klant heeft altijd gelijk'. Dat was de cultuur in Nederland en daarmee waren vele van de Amerikaanse cursussen overbodig en deden zelfs wat kinderlijk aan. Deming verlegde de grenzen echter. Kwaliteit blijft niet beperkt tot producten en diensten, kwaliteit is de kwaliteit van de werkvloer, de kwaliteit van je mensen, van de werkprocessen, de kwaliteit van je bedrijf, van je doelstellingen, van je gedrag, je houding, je denken, je handelen en je woorden. Bij alles wat je doet, zegt en denkt dient kwaliteit centraal te staan. De bedrijfsleiding moet het spiegelbeeld zijn van kwaliteit en dit continu uitstralen. Kwaliteit moet zijn plaats hebben in de visie, missie, doelstellingen en bedrijfscultuur van elke onderneming.

Dat lijkt allemaal gemakkelijk gezegd maar in de praktijk is het voor velen kennelijk helaas heel moeilijk om dit waar te maken. Nog steeds zijn er bedrijven waarvan bijvoorbeeld de eigenaar verslaafd is aan gokken; elke avond gaan de dagelijkse bedrijfsopbrengsten naar het casino en de werknemers lopen maanden achter met de inning van hun salaris. In 60 procent van de restaurants houden exploitanten onrechtmatig en ook moreel incorrect inhoudingen voor zichzelf van de 15 procent service charge voor bijvoorbeeld 'terrasonderhoud'. Een ieder kan nog andere voorbeelden vermelden van praktijken die niets met kwaliteit van gedrag en denken te maken hebben. Als u overtuigd bent van Demings stelling dat hogere winsten een gevolg zijn van kwaliteit moet men met dit soort praktijken -die op de lange termijn tot niets anders dan mislukkingen leiden - ophouden en kwaliteit als een religie gaan zien en daarin zoveel trainen tot het nieuwe gedrag en handelen een automatisch deel van karakter en cultuur is geworden. Hoeveel beter zou een gemeenschap worden als een ieder kwaliteit centraal stelt in het denken, gedrag en beleid?

3: Kwaliteit inbouwen in plaats van slechte kwaliteit weg te inspecteren betekent in de praktijk bijvoorbeeld in een hotel dat de hoge kosten verbonden aan het laten inspecteren van schoongemaakte kamers onnodig worden. Het aannemen van de juiste medewerkers, goede werkprocessen, een goede bedrijfscultuur en een goede beloningsstructuur moeten ervoor zorgen dat kamers door de juiste, intrinsiek gemotiveerde mensen goed worden schoongemaakt. Let echter wel, over kwaliteit moet altijd gewaakt worden. Echte kwaliteitsbedrijven oefenen continu kwaliteitscontroles uit door externe specialisten en dat laten ze niet één of twee keer per jaar door mysterie shoppers doen zoals velen slechts plichtmatig menen te moeten doen. De inspecties verwateren dan ondoelmatig tot verwijtsessies. De vijfsterrenkwaliteitsbedrijven laten niets aan het toeval over en gebruiken externe specialisten consequent elke maand en bespreken de maandelijkse inspectieresultaten heel gepassioneerd met alle betrokkenen als vast onderdeel van de kwaliteitscultuur van het bedrijf. Het is een onderdeel van kwaliteit inbouwen! Let u op het verschil, bij het oude systeem van interne controleren hadden de supervisors als het ware het warning boekje al in de hand, klaar om een rake waarschuwing uit te delen voor niet goed schoongemaakte kamers. Zulke systemen wekken slechts weerstand en angst op en leiden nooit tot langetermijnsucces. Op de juiste wijze toegepast, worden de maandelijkse resultaten van de externe specialisten met belangstelling en enthousiasme door elke afdeling tegemoet gezien in het vertrouwen dat de resultaten een mooie weerspiegeling zijn van de inspanningen van de medewerkers van de afdeling. En als er ruimte is voor verbeteringen, dan worden die punten in de maandelijkse afdelingsvergaderingen dynamisch en met enthousiasme besproken en vervolgens verwerkt in de maandelijkse goals van de afdeling volgens de moderne versie van Peter Drucker's MBO waarbij goals opgesteld worden op de SMARTER-wijze (zie artikel 8). En zo is de cirkel rond en worden de verbeteringen in de praktijk bereikt. Laat kwaliteit dus niet aan het toeval over maar bouw het in onder meer met behulp van bekwame specialisten en maak dat onderdeel van uw bedrijfsprocessen.

(Wordt vervolgd)

Jan G. de Ruijter is bedrijfsconsultant op Aruba. Reacties: j.deruijter@yahoo.com

Achtergrond

‘PPS heeft de toekomst’

De Arubaanse regering heeft in februari van dit jaar verschillende omvangrijke projecten aangekondigd om de infrastructuur en publieke voorzieningen te vernieuwen, of zoals de Arubaanse regering het aanduidt ‘ter verbetering van het product Aruba’. Het betreft onder meer de verhuizing van de containerhaven en de aanleg van een Vierbaansweg en Vierbaansringweg.

Tekst: David van Ee en Zayènne van Heesen-Laclé

De aangekondigde projecten hebben een gezamenlijke waarde van ruim 250 miljoen dollar. Bijzonder aan deze projecten is dat deze als Publiek Private Samenwerking (PPS) zullen worden uitgevoerd. Het is voor het eerst dat Aruba voor deze samenwerkingsvorm kiest. Zowel opdrachtgever als marktpartijen zullen gelukkig zijn met deze nieuwe contractvorm, zo verwacht premier Eman. Eerdere ervaringen met PPS in het buitenland leren namelijk dat projecten op tijd én binnen budget worden afgerond.

Wat is PPS?
PPS is een innovatieve samenwerkingsvorm. De overheid geeft aan één marktpartij de opdracht voor het ontwerp, de realisatie, (voor)financiering en het onderhoud van een bouwobject. Die opdracht wordt in concurrentie aanbesteed. Anders dan bij traditionele bouwcontracten staat vooraf vast aan welke eisen het bouwwerk gedurende de contractperiode van zo’n vijfentwintig jaar dient te voldoen. De opdrachtnemer ontvangt een periodieke vergoeding vanaf oplevering als het object aan de beschikbaarheidseisen voldoet. Is dit niet het geval, dan kan de overheid boetes opleggen. Deze prikkel zorgt ervoor dat opdrachtnemers er alles aan gelegen is, het project niet te vertragen en op tijd op te leveren.

Value for money
PPS biedt value for money of zoals voormalig Eurocommisaris voor interne markt Charles Mc Greevy het ooit noemde: “a bigger bang for the buck.” Betaling op basis van beschikbaarheid prikkelt de opdrachtnemer om gedurende de gehele looptijd van het contract tussen overheid en opdrachtnemer, zijn verplichtingen goed en tijdig na te komen. De ervaringen in Nederland, de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk met PPS zijn zeer positief. Uit de Voortgangsrapportage PPS die begin dit jaar in de Tweede Kamer in Nederland is behandeld, blijkt dat Nederlandse PPS-projecten tot nu toe binnen het budget en op tijd zijn opgeleverd. Het PPS-project N-31 (een autoweg van de Afsluitdijk naar Drachten) is zelfs drie maanden eerder opgeleverd dan gepland, terwijl de bouwkosten binnen het geraamde budget bleven. Een essentieel onderdeel van PPS is de tucht van de markt. Banken zijn slechts bereid de PPS-projecten te financieren als de aanbestedingsprocedure transparant en adequaat is, het contract duidelijk is en de risico’s voldoende zijn afgedekt. Zij zijn voor de dekking van de aflossingen van de verstrekte lening en rente volledig afhankelijk van de vergoedingen die de opdrachtnemer ontvangt. Zij houden daarom streng toezicht op de opdrachtnemer, om boetes te vermijden. De financiers vervullen zo een ‘waakhondfunctie’ bij de naleving van de contractverplichtingen door de opdrachtnemer.

Kritieke succesfactoren
Cruciaal voor het slagen van de Arubaanse PPS-projecten is de commitment van de Arubaanse overheid. Marktpartijen dienen erop te kunnen vertrouwen dat de projecten doorgaan, deze niet tussentijds worden opgezegd en er voldoende budget beschikbaar is, ook indien een nieuwe regering zou aantreden.

De informatievoorziening aan markpartijen dient transparant te zijn om dat vertrouwen te winnen. De PPS-plannen van de Arubaanse overheid zien er serieus uit. PPS past in het streven van de regering naar stedelijke en infrastructurele vernieuwingen. Zij investeert veel tijd en mankracht om bekendheid aan de PPS-projecten te geven. Ook probeert zij Arubaanse en buitenlandse marktpartijen warm te maken voor die projecten, onder meer door de organisatie van marktconsultatiedagen.

Van belang is eveneens de aansluiting bij marktstandaarden. Veel winst is behaald door de samenwerking met het expertisecentrum van Rijkswaterstaat. Hierdoor put Aruba uit de ervaringen die reeds door Rijkswaterstaat in Nederland zijn opgedaan. Positief is ook de voorgenomen toepassing van het rijksbrede DBFMO-model (Design Build Finance Maintain Operate), met aanpassing aan de Arubaanse omstandigheden. Het gebruik van deze reeds in de markt beproefde standaard, kan de bereidheid van marktpartijen om mee te dingen naar de PPS-projecten aanmerkelijk vergroten. Op grond van de Arubaanse aanbestedingswetgeving heeft de Arubaanse regering vrijheid bij de inrichting van de aanbestedingsprocedure. Positief is dat zij ook op dit vlak aansluiting zoekt bij internationale standaarden die zich in de praktijk hebben bewezen.

Voor Arubaanse marktpartijen is PPS een nieuw fenomeen. Onbekend maakt onbemind. Hoge transactiekosten en vrees voor een invasie van buitenlandse marktpartijen lijken te leiden tot drempelvrees bij deze partijen. Maar PPS kan ook voor deze partijen voordelen bieden. Gunning van een PPS-project, betekent immers voor vijfentwintig jaar cash flow in een omvangrijk project. Daarnaast worden bij PPS alle risico’s en verplichtingen van tevoren in kaart gebracht, vastgelegd en beheerst. De kans op geschillen gedurende de uitvoering is daarmee beperkt. Arubaanse markpartijen zijn daarnaast interessante partners voor buitenlandse marktpartijen. Zij beschikken immers over de benodigde lokale kennis en ervaring. Temeer omdat samenwerking met lokale partijen één van de gunningscriteria zal zijn. De regering wil op die manier stimuleren dat lokale bouwondernemingen PPS-kennis opdoen.

PPS heeft de toekomst, ook op Aruba. De ervaring in andere landen leert dat PPS aanmerkelijke voordelen biedt voor de belastingbetaler. Dat ook Aruba hiervan wil profiteren is toe te juichen.

Zayènne van Heesen-Laclé en David van Ee zijn advocaat te Amsterdam en maken deel uit van de PPS/Projectfinancieringsgroep van NautaDutilh, advocaten, notarissen en belastingadviseurs. Op 24 mei 2011 houdt Zayènne van Heesen-Laclé een lezing over PPS aan de Universiteit van Aruba.

MKB

Interieur en consument

De ervaring die een klant heeft bij het bezoek van uw bedrijfspand is erg belangrijk voor het succes van uw bedrijf. U kunt het beschouwen als uw visitekaartje. In deze column wordt besproken hoe het interieur en exterieur van uw bedrijfspand invloed kunnen uitoefenen op het bereiken van uw doelgroep en het consumentengedrag van uw klanten.

Tekst: Bertine Vermeer

In de vorige column werd uitgelegd dat een bedrijfsimago bepalend kan zijn voor het bereiken van de gewenste doelgroep. Aanvullend hierop is het ook belangrijk dat een bedrijf voor de doelgroep zichtbaar en herkenbaar is. Dat kan bereikt worden door middel van een onderscheidende huisstijl. Dit is de verschijningsvorm van het bedrijfsconcept, zoals het logo op de factuur en de bedrijfskleding van het personeel. Door de huisstijl consequent door te voeren, dus ook in het interieur en het geveldesign, versterkt u het bedrijfsconcept en kan een onderneming zich beter onderscheiden van concurrenten.

Geveldesign
De kleur, verlichting en belettering van de gevel kan al van ver de aandacht van de klant trekken. Zorg er voor dat de gevel niet te druk is en dat voorbijgangers in één oogopslag kunnen zien om welk en wat voor bedrijf het gaat.

Etalage
Enkele tips voor de inrichting van een etalage:

- Beschikt u over een etalage, laat dan in één oogopslag zien wat uw aanbod is. Hou het simpel en overzichtelijk en zorg ervoor dat de voorbijganger meteen een idee krijgt welk soort product of dienst aangeboden wordt.
- Een etalage moet actueel en interessant zijn: een etalage die nooit wisselt wekt minder interesse.

Entree
Een entree moet de klant uitnodigen om binnen te komen en eventuele drempelvrees wegnemen. Drempels, opstapjes, trappen en smalle ingangen zijn voorbeelden van hindernissen waardoor voorbijgangers minder snel het pand zullen betreden. Transparantie is ook belangrijk. Wanneer de voorbijganger niet naar binnen kan kijken, of als het binnen erg donker lijkt zal hij of zij minder geneigd zijn om naar binnen te gaan.

Interieur
Bij bedrijfspanden die door klanten worden bezocht voor het gebruik maken van diensten of het kopen van producten, is de meest geschikte indeling afhankelijk van de manier van serviceverlening: bediening, zelfkeuze of zelfbediening.

Bediening
Bij bediening is sprake van persoonlijk contact tussen serviceverlener en klant. Voor klanten die nog niet direct geholpen kunnen worden kan het wachten aangenamer worden gemaakt met bijvoorbeeld een comfortabele zithoek, een koffie-automaat, of door informatie aan te bieden via vitrines of brochures.

Zelfkeuze
Bij zelfkeuze loopt de klant rond en heeft deze alleen contact met een serviceverlener als advies gewenst is. Omdat sommige klanten het prettig vinden om rond te kijken zonder het gevoel te hebben dat continu op hen wordt gelet, is het raadzaam om herkenbare servicepunten te plaatsen waar klanten met vragen terecht kunnen.

Zelfbediening
Bij zelfbediening wil de klant zo snel mogelijk de gewenste producten verzamelen en afrekenen. Deze manier van serviceverlening is vooral geschikt voor bedrijven met een breed en relatief adviesongevoelig productassortiment, zoals supermarkten.

Routing
Bij de laatste categorie is een strategische routing bepalend voor de omzet van het bedrijf. Routing is de looproute die ontstaat door een specifieke ruimte-indeling en plaatsing van artikelgroepen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het gedrag van de consument:
- De rechterzijde van de looprichting krijgt de meeste aandacht
- De meeste consumenten werken eerst het buitenste pad af. Het midden wordt minder bezocht. Door middel van ‘moetgroepen’ (bij een supermarkt: wasmiddelen, toiletpapier, brood, etc.) kan het verkoopzwakke midden beter worden bezocht.
- Impulsgroepen kunnen het beste daar worden geplaatst waar de consument langer vertoeft, bijvoorbeeld aan de kassa.

We hebben nu de praktische en functionele zaken van het exterieur en het interieur besproken, die grotendeels bepalend zijn voor het consumentengedrag en de consumentenervaring bij een bezoek aan uw bedrijfspand. Hoe de klant echter het bezoek ervaart is ook sterk afhankelijk van de sfeer. Daarbij gaat het om kleur, lichtsterkte, artikelpresentatie, temperatuur, geur en geluid/akoestiek. Vooral geur is belangrijk, deze beïnvloedt op een vaak onbewuste manier onze verhouding met de omgeving. Door rekening te houden met alle zintuigen, kunt u ervoor zorgen dat ze ook allemaal bijdragen aan de gewenste ervaring.

Wilt u meer weten over deze column, over onze service en diensten, of een afspraak maken voor een kennismakingsgesprek? Dan kunt u contact opnemen met het InnovatieCentrum Curaçao, via bvermeer@icc.an of (+599 9) 737-1360.

Bertine Vermeer is innovatie-adviseur bij ICC, gespecialiseerd in productontwikkeling.

InnovatieCentrum Curaçao

InnovatieCentrum Curaçao

Het InnovatieCentrum Curaçao (ICC) is in 1991 opgericht door de Dienst Economische Zaken van het Eilandgebied Curaçao, met als doel het Midden- en Klein Bedrijf op Curaçao te stimuleren om hun concurrentiekracht te vergroten.

Gevolmachtigde minister Sheldry Osepa:

‘Bruggenbouwer in Den Haag’

Vlakbij bij Madurodam aan de Badhuisweg in Den Haag is sinds 10 oktober 2010 het Kabinet van Curaçao gevestigd, waar Sheldry Osepa als eerste Gevolmachtigde minister van Curaçao het land Curaçao vertegenwoordigt. Hij ziet zichzelf als bruggenbouwer voor de Curaçaose gemeenschap in Nederland en timmert behoorlijk aan de weg om het imago van de Curaçaoënaar op te krikken. Volgens hem bestaat er in Nederland een negatieve beeldvorming over Curaçao en haar bewoners.

Tekst: Judice Ledeboer Foto: Ramsay Soemanta

Sheldry Osepa

De Gevolmachtigde minister vormt samen met de Nederlandse ministers en de Gevolmachtigde ministers van Aruba en Sint Maarten de Rijksministerraad. De Rijksministerraad neemt besluiten die het gehele Koninkrijk aangaan en dus per rijkswet moeten worden geregeld. De Gevolmachtigde minister vertegenwoordigt het belang van het land waar hij vandaan komt en neemt deel aan de vergaderingen in de ministerraad van het Koninkrijk als er koninkrijksaangelegenheden aan de orde zijn die zijn land raken. De functie van Gevolmachtigde minister bestaat sinds 1954, toen de verhoudingen binnen het Koninkrijk werden geregeld in het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden. Voor 1954 werd de Nederlandse Antillen vertegenwoordigd door een algemeen vertegenwoordiger. Sinds de instelling in 1955 van de functie van Gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen zijn 15 andere Gevolmachtigde ministers Osepa voorgegaan. Carel de Haseth en Boy Rozendal hebben zelfs respectievelijk drie en twee keer deze functie in Nederland bekleed. Het verschil met al deze Gevolmachtigde ministers en de huidige Gevolmachtigde minister is dat zijn voorgangers Gevolmachtigde minister waren van de Nederlandse Antillen (en tot 1 januari 1986 ook voor Aruba) en Sheldry Osepa Gevolmachtigde minister van het land Curaçao is.

De stap van advocaat naar Gevolmachtigde minister liep via zijn functie als gedeputeerde van Staatkundige zaken. Dit ambt bekleedde de minister slechts zes weken, want in september 2010 werd hij benaderd door minister-president Gerrit Schotte om eens een kijkje te gaan nemen in Nederland en een week voor 10/10 werd bekend dat Osepa de eerste Gevolmachtigde minister van Curaçao in Nederland zou worden. “En toen zat ik ineens in Den Haag”, zegt hij in het ‘Curaçaohuis’ in Den Haag.

Politiek

Aan het begin van het gesprek werd duidelijk gemaakt dat er niet over politiek gepraat zou worden, waarop Osepa antwoordt: “Dat is jammer, want daar weet ik het meeste van.” Het ging de Ñapa namelijk meer om de mens Osepa en hoe hij de eerste zes maanden als Gevolmachtigde minister in Den Haag heeft ervaren. Hij ziet zijn taak als Gevolmachtigde minister als ‘een grote verantwoordelijkheid’.

Toen hem gevraagd werd om Gevolmachtigde minister te worden zette hij al zijn plannen die hij voor zichzelf had op ‘halt’. Hij had andere ideeën over zijn toekomst op het eiland. “Je zit op Curaçao en dan wil je iets betekenen voor het eiland. Ik ben nog jong (37) en wilde mijn energie eerst in Curaçao investeren.” Osepa besteedde op Curaçao een groot deel van zijn vrije tijd aan jongeren, die hij vooral wilde motiveren wat ze moeten doen om succesvol te worden. Dat deed hij door jongeren kennis te laten maken met muziek. Het weggaan naar Nederland zag hij dan ook als een grote stap, maar ook als een uitdaging. “Maar als er zoveel vertrouwen aan je wordt gegeven en als Gerrit Schotte mij uitgekozen heeft om dit te doen, dan ligt er een grote verantwoordelijkheid voor me. Je bent hier het gezicht van Curaçao en het brengt veel verantwoordelijkheid met zich mee om ook te voldoen aan de verwachtingen die men van mij heeft. Ik voel me alsof ik ‘ontdekt’ ben door Gerrit Schotte. Het is niet zomaar iets om hier namens het land Curaçao te zitten.”

> ‘Je bent hier het gezicht van Curaçao en dat brengt veel verantwoordelijkheid met zich mee’

Luisteren

Sheldry Osepa is geboren en getogen op Curaçao. Na zijn middelbare school studeerde hij van 1996 tot 2002 in Tilburg en kwam direct na zijn studie terug naar het eiland. Hij werkte bij de douane als inspecteur invoerrechten en accijnzen en ging toen de advocatuur in, waar hij zich voornamelijk bezighield met straf- en fiscale zaken. Hij is zijn werkgever, Esmeralda Knoppel, dan ook zeer dankbaar dat zij zoveel begrip heeft gehad voor zijn sprong richting de politiek en dat zijn collega’s zijn werkzaamheden overnamen. De eerste tijd als Gevolmachtigde minister was voor hem een periode van goed kijken en luisteren. “Dat is een van mijn sterke punten”, zegt hij. “Luisteren wat anderen zeggen. Socrates leerde dat ook aan Plato: om te luisteren.” Vanuit zijn functie van Gevolmachtigde minister kreeg hij de opdracht om ‘rust’ in de tent te brengen. Op het moment is Osepa bezig met een herinrichting van het Kabinet. Volgens hem waren de medewerkers bij het Kabinet in het begin op hun ‘qui vive’. Wat is dit voor persoon? Wat kan hij? Er werken momenteel 19 mensen bij het Kabinet en velen werken er al jaren. Osepa legt uit dat hij per afdeling kijkt hoe de medewerkers op het Kabinet functioneren. “Ik heb de mensen dus eerst gerustgesteld en ik hoor nu dat ze me gaan leren kennen. We zijn nu bezig met de afdeling communicatie en straks wordt de financiële afdeling doorgelicht. Mijn stelling is, wat goed is moet je behouden en je moet weten waarom mensen iets op een bepaalde manier doen.” Tegelijkertijd houdt hij zich ook bezig met beleidszaken. “We moeten koers blijven houden en contact houden met Nederland. Het gaat erom wat we kunnen bereiken met elkaar. Het land Curaçao was verdeeld en dat is het nog steeds. We bleven te lang op onze standpunten staan, maar je kan een land niet eindeloos verdeeld houden.”

Osepa ziet zijn functie als een ‘imago-functie’, want er wordt vanuit Nederland dikwijls op een negatieve manier naar Antillianen gekeken, “en dat is gebaseerd op het negatieve gedrag van een grote minderheid”, zegt hij bezorgd. “De mensen in Nederland krijgen de meeste informatie via de media en daarom moeten wij veel positieve informatie geven over Curaçao. Het gaat om de beeldvorming die er is. De mensen hebben snel de neiging om te zeggen: dat deugt niet. We moeten dus goed vertellen waar we voor staan en wat we willen. Ik geef een voorbeeld. Op Curaçao zijn er twee manieren om ‘ja’ of ‘nee’ te zeggen en wij weten: deze ‘ja’ is ‘ja’. Daarom is het goed als je van jezelf weet hoe je duidelijk kunt zijn. Wanneer zeg je ‘dit’ en wanneer zeg je ‘dat’? Ook de non-verbale communicatie is belangrijk. In deze functie heb je dan ook een goede mensenkennis nodig.”

Imago

De minister wil in deze imago-verandering voor Curaçao een rol spelen. Hij wil laten zien waar de regering van Curaçao voor staat en dat er ook aandacht moet worden gegeven aan de sociale kant van ‘onze’ mensen. “Het was te lang een Nederlands probleem. We moeten het dan ook niet tot ons probleem maken, maar het zijn wel onze mensen die problemen veroorzaken. Ons imago gaat er op die manier aan. Als een van ons iemand doodschiet dan is dat slecht voor ons allemaal.”

Open

“Je moet de Nederlanders heel open benaderen zonder oordeel, wat wij meestal niet doen. Alleen op die manier kunnen we zaken doen. Zo werden we onlangs in Harderwijk ontvangen in het St. Jans Ziekenhuis. Minister van Gezondheid Constancia was er tijdens haar bezoek aan Nederland en bracht een werkbezoek aan dit ziekenhuis. De ontvangst was er zo warm. We horen vaak het negatieve, maar dit is ook Nederland.”

Volgens Osepa kunnen Curaçao en Nederland heel veel voor elkaar betekenen binnen het Koninkrijk. Als Gevolmachtigde minister behartigt hij ook de algemene belangen van Curaçaoënaars in Nederland. In dit verband vervult het Kabinet een aantal consulaire taken. Hij heeft ook plannen om vanuit het Kabinet op zakelijk gebied meer te organiseren en wil een afdeling economie en handel opzetten, zodat het bedrijfsleven kennis kan maken met de mogelijkheden die er op Curaçao zijn. Om de bevolking van Nederland op een positieve manier kennis te laten maken met Curaçao zijn er plannen om een groot sportevenement te organiseren, waar de bekende atleet Churandy Martina in het zonnetje gezet gaat worden om Nederland te laten zien dat er ook Curaçaoënaars zijn die het goed doen. De minister ziet dit evenement als een role-model evenement waarmee hij een omslag wil maken naar een positief imago van Curaçao. “We willen dit heel graag aanpakken.”

Het leven in Den Haag bevalt Osepa wel. Hij heeft de laatste zes maanden het nieuwe gezicht van Curaçao al duidelijk laten zien. Van culturele evenementen tot gesprekken met burgemeesters in gemeenten waar veel Curaçaoënaars wonen, van gesprekken met collega-Gevolmachtigde ministers en het bijwonen van bijeenkomsten van de Rijksministerraad, van het bijwonen van de jaarlijkse ambassadeursconferentie tot gesprekken met collega-ministers uit Curaçao. Al zijn werkzaamheden zijn erop gericht om een bruggenbouwer te zijn en om het imago van Curaçao en haar bewoners te verhogen. “De intenties en de wil zijn er”, besluit de minister.

> ‘Als een van ons iemand doodschiet dan is dat slecht voor ons allemaal’